శ్రీమత్పరదేవతాయైనమః.

పీఠిక.

చదువరులారా!

నేనీపద్యములను వ్రాయుటకుఁ గారణము నాకుఁగల చిక్కులే కాని పెద్దకవినని లోకమునకుఁ జాటుటకుఁ గాదు. ఆచిక్కెట్టిదియో యీయాపద్యములయం దచ్చటచ్చట స్ఫుటమగుచునే యుండును గాన నేనిట వేఱుగ వ్రాసికొనవలసినపనిలేదు. వ్యాధిరూపమైనచిక్కునకు నౌషధసేవ చేయవలయునేకాని పద్యములు వ్రాసికొనిన నేమి ప్రయోజనమని కొందఱనవచ్చును. కాని మనపూర్వులు వ్రాసిన రీతి యిది.

"పూర్వజన్మకృతం పాపం వ్యాధిరూపేణ బాధతే।
తచ్ఛాంతి రౌషధైర్దానైర్జపహోమసురార్చనైః॥"

పూర్వులు సురార్చనమును గడపటిసాధనముగా వ్రాసియుండఁగా మాపరమగురువులు దానికే కొన్నివిషయములయెడఁ బ్రాధాన్యమునిచ్చిరి చూడుఁడు.

మ. పడిసెంబో, తలనొప్పియో, జ్వరమొ సంప్రాప్తించుచో వైద్యులం
దడవన్ లాభముగల్గినన్ గలుగు దుర్దాంతవ్యథాభారముల్
గుడువన్ దాపగుచోనటుండెటేఁగి తాఁ 'గుయ్యో మొఱో' యంచు నీ
యడుగుల్ వట్టుట యేరుజాపనయనోపాయమ్ము కామేశ్వరీ.

పై వారియుపదేశమునకుఁ దార్కాణగా నాకు నౌషధసేవకంటె దైవతారాధనమే యుపశాంతినిచ్చినది. ఇంతకును భావనముఖ్యము.

"భావనా యది భవేత్ఫలదాత్రీ మామకం నగరమేవ హి కాశీ"

అని యభియుక్తోక్తి. సరియే. మహాకవులగు మయూరాదులు నిరాఘాటపాండిత్యముతోపాటు నిరర్గళవాక్సుద్ధికూడఁ గలవారగుటచే నట్లొనర్తురుగాక. యేవో రెండు జల్లిపదములనెట్లో జతకూర్చి నీవుగూడ

నట్టిప్రయత్నమునే చేయుదువా? యని యెల్లరును గాకున్నను వృథాకలహాకాంక్షులగు కొందఱు నన్ను నెగతాళి చేయుదురని యెఱుఁగుదును. నన్నెగతాళి చేయువారు చాల సుప్రసిద్ధులు. నేనో,

"వానివానరజంబుఁబోలనివాని నన్ను మనుష్యసం।
నాఁడెఁగోరుఁగఁజన్న"

అను తెగలోవాఁడను వారు సంస్కృతాంధ్రపాండితికలవారు. నేనో పొట్టకూటికై యితరభాషనభ్యసించుచు,

"స్వస్థానవేషభాషాభిమతాః"

అను దానిననుసరించి యెట్లో రెండుతెలుఁగుముక్కలకై యత్నించి కృతార్థతనందనివాఁడను. ఇట్టిస్థితిలోనున్న నన్ను విమర్శించుట యనుపేరున మందలించుట నాపూర్వజన్మపుణ్యముకాక వేఱుండదని భావించుచు నవ్వారికి మనఃపూర్వకముగా నెల్లపుడు నమస్కరించెదను.

"కాకిబిడ్డ కాకికిముద్దు"

అను సామెతనుబట్టి యితరులకు బాగుగ నుండకున్నను నెవని కవిత్వము వానికి బాగుగనుండవలయును. నాకవిత్వముపై దానికి భిన్నముగా నాకే బాగుగనుండదు. దీనినితరులెట్లు మెచ్చికొందురు. అగుచో మానవలయునే! మానుచో దైవతారాధనమెట్లు? ఊరక వచనరూపమునఁజేయరాదా? పద్యములేల? ఇట్లనేకములు ప్రశ్నలు వచ్చునని నేననుకొనుచున్నాను. ఈపద్యరచన నాకభ్యాసార్థమని తజ్ఞులు నన్ను క్షమింపఁగలరు. ఎన్నఁటికేని మంచికవినగుదునేమోయనియాశ.

"యత్నే కృతే యది న సిద్ధ్యతి కోఽత్ర దోషః"

ఇంతతో ముగించుచున్నాఁడను.

రామసుబ్బారాయుఁడు.

ఆరోగ్య వేంకటేశ్వర శతకము.

ఉ. శ్రీకరసౌఖ్యసంపదలు చేకుఱునంచు మదిం దలంచి స
త్ప్రాకటభక్తిమీఱునటు ప్రస్తుతిసేయఁగ నెంచినాఁడ ని
న్నోకరుణాసముద్ర! మహితోన్నత దివ్యపదంబునందఁగా
నీకరుణాకటాక్షమును నిల్పుము, నాపయి వేంకటేశ్వరా! 1

చ. తిరుపతి వేంకటేశ కవిధీవరు శ్రీపదకృష్ణమూర్తినిన్
వరగుణుఁడౌ నృసింహకవి భద్రుని శ్రీయుత రామనాథునిన్
గురుతరభక్తిభావములు గూర్చి భజించుచునుంటి నాత్మలో
గురులనినమ్మి నేఁడిపుడు గోరిభజింతును వేంకటేశ్వరా! 2

చ. అనుదినమున్ భజించెద సమంచితభక్తిని దాల్చుచుండి నా
జనకుని రామనాథుని ప్రసన్నదయాపరుఁ రామభక్తునిన్
మనమునమాటిమాటికిని నన్నును నాదగు భార్యనున్ గుమా
రునిపయినుండిచూడుమని ప్రోవుమటంచును వేంకటేశ్వరా! 3

ఉ. మ్రొక్కెదసోమనాథునకు మ్రొక్కెదనిత్యమురామయాఖ్యునిన్
మక్కువమీఱనంజలి సమంబుగఁదాల్చి విశేషభక్తితో
మ్రొక్కెదరామమాంబకును మ్రొక్కెద శ్రీయుతలక్ష్మిదేవికిం
పెక్కనభక్తితోడ నను నెమ్మెయిఁజూడఁగ వేంకటేశ్వరా! 4

ఉ. మోదముతోడభక్తిమెయి మ్రొక్కుచునుంటినిదోసిలొగ్గి నా
సోదరునప్పయాఖ్యుని విశుద్ధచరిత్రుని దైవభక్తునిన్
నాదగు మిత్రబాంధవుల నమ్మిభజింతుమదాత్మలోన నీ
వే, దయసూపఁగావలయు వేగమప్రోవుము వేంకటేశ్వరా! 5

ఉ. నాదగుప్రాణమిత్రులను నమ్మిభజించెద నాత్మలోపలన్
శ్రీదయివారసౌఖ్యతతి జేరునటంచుఁ దలంచి భక్తిమై
మోదముగూర్చి నాజనని పుణ్యవతీసతిఁ సుబ్బమాంబనున్
నాదయితామణీయుతుడనై భజియించెద వేంకటేశ్వరా! 6

ఉ. నాకును నాదుభార్యకును నాదగుపుత్రుఁడు వేంకటేశుకున్
బ్రాకటసౌఖ్యసంపదలు బాగుగలేవని మద్గురూత్తమున్
శ్రీకరవేంకటేశ కవిసింధునివేఁడితి భక్తిభావముల్
ప్రాకఁగఁజేసి యాపయిని భవ్యపదంబుగనంపె దీవనల్. 7

మ. తనపుత్రుండటు రోగబాధలకు సంతాపించి స్రుక్కంగఁజే
యనుదానద్దియ మాయజేయవలెనంచారోగ్య కామేశ్వరీ
యను గ్రంథంబునువ్రాసెనక్కతననే యారోగ్యముంగల్గఁ బు
త్రునకున్ నాకదియందఁజేసెమిగులన్ దోరంపు ప్రేమంబునన్.

ఉ. దానినిజూచియంతయు యథావిధిభక్తిఁబఠించితంతఁ బ్ర
జ్ఞానిధిలేకపోయినను గల్గెమనమ్మున మద్గురూత్తమున్
శ్రీనియమంబుదాల్చుచు భజించెదుగోర్కె; యతించితీవిధిన్
దానసుఖంబుగల్గునని తథ్యముసెప్పితి వేంకటేశ్వరా! 9

ఉ. అందినలేఖఁజూచి తమరంతగ ప్రేమరసంబు నాపయిన్
జెందఁగఁజేసి శీఘ్రమొరచించిరె పద్యముతోడ నాశిషం
బందెఫలించెఁగోరికలు హర్షపయోధిని మున్కవెట్టితిన్
డెందమునందు మిమ్మెపుడు దీర్చిభజించెద దైవమోయనన్.

మ. భవదత్యంతకృపారసంబుఁ జిలుకన్ బ్రాప్తించె నారోగ్యమై
భవకాంతుల్, ప్రసరించెబుద్ధి, తనరెన్ భాగ్యంబు, లోలోపలన్
దెవులున్ బోఁదొడగెన్ సుఖంబుగలిగెన్ దేజస్సుహెచ్చెన్ [వెసన్
నవనీతంబగు నీహృదబ్జమెపుడున్ నాయందునిల్పన్గదే. 11

శా. భావంబందుననిన్ను సద్గురునిగాభావించి పూజించెదన్
నీవేనన్ను సముద్ధరింపగల సుస్నేహప్రభావంబునన్
బ్రోవంగాఁగలమేటిమిత్రుఁడవు నాపూఁబోఁడియున్ మీరలే
దైవంబంచు భజించుచుండెనెడఁదన్ ధర్మంబుగాపాడుచున్.

మ. భవదత్యంతకృపాకటాక్షకల నాభాగ్యంబు నాకబ్బుటన్
గవితాధోరణికొంతనాకు దొరకంగా మిత్రులంగూడి నీ
కవితాసారముగ్రోలుచుంటి నెపుడున్ గాలంబునెట్టంగ, సం
భవమయ్యెన్గద తెల్విమీరటుల నాపట్టై ప్రకాశింపఁగన్.

శా. నీవేనాదగుదైవమంచు నెదలో నిక్కంపుసద్భక్తితో
భావంబొప్ప భజించుచుంటినెపుడున్ బ్రాపిణ్యమేపారఁగాఁ
బ్రోవంగాఁదగువాఁడ భక్తుఁడను సమ్మోదంబునంజూడుమో
దేవా! తిర్పతివేంకటేశ్వరగురూ! దీనుండనుబ్రోయుఁడన్. 14

గీ. గురుఁడుచూపిన త్రోవను నరుగుటే, శు
భంబు శిష్యునకనియెంచి భక్తిభావ
ములను సమకూర్చివ్రాయంగ మొదలుపెట్టి
నాఁడ సౌఖ్యమ్ముగాంచుచున్నాఁడనిపుడు. 15

గీ. గురుఁడురచియించెననుచు నేనురచన నొన
రింప దొరఁకొనుటకు గర్వరేఖకలన
కాదు, యెంతటివాక్సిద్ధి కలుగకున్న
మూఢ భక్తిచే భగవంతుఁబొగడరాదె! 16

చ. ప్రతిదినమున్ బరాత్పరుల భవ్యుల శ్రీయుత దేవదేవులన్
నతియునునేనునుంగలిసి చక్కఁగఁ గొల్చుచునున్నవారమో
యతులగుణాఢ్య! యైనను సమస్తమునీవని యాత్మలోన నెం
చితినిలువేల్పవౌట నిటు నిన్నుభజించితి వేంకటేశ్వరా! 17

మ. ఇలువేల్పై తగు వేంకటేశ్వరుఁడ వెంతేనిన్ సుఖానందముల్
కలుగంజేయుచు రోగబాధలటు కూలంజేసి మద్భార్యకున్
జలనమ్మెప్పుడురాని సౌఖ్యమును నిచ్చల్ గూర్చి రక్షింపుమా
బలమున్ ధీబలమున్ వహించియెనఁగన్ బ్రార్థింతునిన్నే మదిన్.

చ. గురులపయిన్ వహించి సమకూర్చినభక్తియనిక్కమేని, నా
గురులనె దైవమంచుదగఁగొల్చిన భావమునిక్కమేని, దు
ర్భరమగురోగబాధలను బాపుమ నాదగుభార్యకున్ వెసన్
గురుబలమిచ్చిప్రోవుమ నినున్ భజియించెద వేంకటేశ్వరా!

ఉ. నీకృపమాపయిన్ బఱపి నిత్యము సౌఖ్యముగూర్చుభాగ్యముల్
మాకునొసంగిరోగమును మాయఁగఁజేయుమ నాదుభార్య వేఁ
బోకలనీదునామమునె ముందుగ భక్తిస్మరించుచుండు, లేఁ
బోఁకలపోవుమార్గమును బోధనసేయుమ వేంకటేశ్వరా! 20

ఉ. నాతనయున్ సతీమణిని నన్నును నీకరుణాకటాక్ష వి
స్ఫీతసగౌరవోన్నత విశేషవిలాసరుచుల్ వహించి, సు
శ్రీతనరంగఁబ్రోవుమిఁకఁ జేరి నమస్కృతులిచ్చుచుంటి మి
ష్టేతగురీతిభక్తిమెయి నిమ్ముగఁజూడుమ వేంకటేశ్వరా! 21

ఉ. నీవమదీయదైవమని నిత్యము వేకువ దోసిలొగ్గి సం
భావనఁజేసి భక్తిమెయిఁ బ్రార్థనసేయుచునున్నవాఁడ నో
దేవ! మహానుభావ! వెనుదీయకమానుతులన్ గ్రహించి, మ
మ్మావె, కృపాకటాక్షమున నెప్పుగఁజూడుమ వేంకటేశ్వరా!

చ. తపములుసేయఁగాఁ దగిన దార్ఢ్యములేదు శరీరమందునన్
జపములుసేయఁగాఁదగిన సత్త్వగుణంబునులేదు మాయెడన్
విపులమనఃప్రమోదమున విశ్రుతికెక్కిన నీస్వరూపమే
యెపుడుస్మరించుచుంటిమి, వహింపుమ ప్రేమను వేంకటేశ్వరా!

చ. మొలకలబాధచేఁదనువు పూర్తిగఁజిక్కె మదీయభార్యకున్
బలగుణముల్ క్షయంబుగని ప్రాణముమీఁదనునాసపోయెఁగే
వలబలహీనమై బ్రదుకు వ్యర్థమటంచును రోఁతపుట్టఁగా
వలవలనేడ్చుచుండెఁ దగు ప్రాపునుజూపుమ, వేంకటేశ్వరా!

ఉ. ఔషధసేవలన్నియును సాంతముగా నడిపించినాను, ఆ
దోషమదెట్టిదో మదికి దోఁచదు వైద్యశిఖామణుల్ సదా
పోషణఁజేయుమందులను బోయుచునుండిరి ప్రాక్కృతంపు దు
ర్దోషముచేనవన్నియుఁ బ్రదోషములైనవి వేంకటేశ్వరా! 25

చ. విసువుజనించె నామనము వ్రేఁగుచునున్నది నాదుభార్యకున్
విసువుజనించె నెమ్మనము భీతికిదావలమయ్యె, మందులున్
విసమగుచుండె ధైర్యమును వీడుచునుంటిమి తోఁచదయ్యనో
బిసరుహనేత్ర! ప్రోవుమిఁక వేగమ సత్కృపఁ వేంకటేశ్వరా!

చ. సుతుఁడును రోగబాధలకు స్రుక్కుచునుండెను నాఁడునాఁటికిన్
సతియును మిక్కుటంబగువిషాదముచేఁగృశియించుచుండె, నా
మతిచెడిపోయె భార్యకుఁ బ్రమాదమువచ్చునటన్న భీతిచే
నిష్కృతితోఁపదెట్లయిన నీవెశరణ్యము వేంకటేశ్వరా! 27

చ. సతతమువీరికై తగిన చాకిరిచేయగలేక దార్ఢ్యమున్
బతితమునయ్యె నెద్దియును నాకు స్ఫురింపదునాత్మలోనిఁకె
ద్దితెఱవు? కాలమెట్టులోగతించుచునుండె భవత్పదంబునం
దతివినయమ్మునన్ బడితి హర్షమొసఁగుమ వేంకటేశ్వరా! 28

చ. తెవులనుమాటలేక గణుతింపఁగఁజాలినశక్తినిచ్చి, యి
బ్భువనమునందు నాచిగురుబోఁడిని నాసుతునిన్ శుభంబుగా
నవిరళసౌఖ్యసంపదల నందఁగఁజేసి భవత్కృపా కటా
క్షవిధులచే నిరంతరముగావుమ శ్రీయుత వేంకటేశ్వరా! 29

చ. ఎవరెదిచెప్పినన్ వినుచు నెంతయు నౌషధసేవసేయుచున్
దెవులుతొయింపలేదని మదిన్ గడుదుఃఖమునందు మున్గుచుం
డి, వలయు ధైర్యమున్ గనక నెట్టుచునుంటిని గాలమెట్టులో
యవిరళసౌఖ్యమీయఁదగదా? యిలువేలుప! వేంకటేశ్వరా!

చ. పతిహితభక్తిచేనెలయు భామిని నాదగుభార్య; నన్ను స
మ్మతిసతిధర్మమున్ విడని మానిని చందముగూడియుండు, స
న్నుతి, పతియన్నదైవమని తప్పకగొల్చుసాధ్విగాన శ్రీ
యుతమగు సౌఖ్యసంతతుల నొప్పఁగఁగూర్పుమ వేంకటేశ్వరా!

ఉ. బాలుఁడు చిన్నవాఁడగుట బాలునితప్పులు దల్లితండ్రులే
పాలనచేయుగావలయు వాదముతోఁబనియేలనాకు? నా
బాలునిబ్రోవఁగాఁదగిన బాధ్యతనీపయి నెట్టినాఁడ, నే
లీలనుజూచెదో చెపుమ శ్రేయముగూర్పుమ వేంకటేశ్వరా!

చ. జనకుఁడునున్నకాలమున సర్వసుఖంబులఁబొందినాఁడ, నా
జనకుఁడు స్వర్గమేగఁగ బ్రసవ్యములయ్యెఁ బ్రసక్తులన్నియున్
జనకునిఁబూజసేయుటది సత్యమటంచుఁ దలంచితేని నె
మ్మనమునశాంతిగూర్పుమ ప్రమాదముగావుమ వేంకటేశ్వరా!

ఉ. ఈవెఱుగంగరాని పనులెవ్వియుసేయుటలేదు, చేసినన్
బ్రోవఁగరానివెవ్వి? యిలఁబుత్రునిగాంచెను తండ్రిరీతి నా
భావముమాటినన్ దుదకు భారమునీయదిగాన సైఁచి, యే
త్రోవనుబోవుచో శుభము దోడ్పడు సెప్పుము వేంకటేశ్వరా!

ఉ. నీమముతోడ నీపదము నేమదినమ్మి భజించుచుంటి, నా
కేమియు నాశ లేదు గమనించిన నా సతియున్ సుతుండునున్
బాములఁబొందకుండఁగనుమా, యలరోగపు బాధమాన్పుమా
సామము బోధసేయుమ ప్రసన్నగుణాకర! వేంకటేశ్వరా! 35

చ. నినుభజియించుచుందు నవనిన్ భయభక్తియుతంబుగా సతం
బును నుతియించుచుంటిని ప్రపూర్ణమతిన్ భవదీయనామమున్
మనమున నీస్వరూపమునె మాటికిమాటికి నిల్పుచుందునో
వినుతగుణప్రభావ! నను వేగరుణింపుమ వేంకటేశ్వరా! 36

చ. చదివితి నాంగ్లభాష నటుసాంతముగా పయిఁగొంత తెన్గు నా
సదమల వేంకటేశ కవిచంద్రుని యొద్దఁ బఠించినాఁడ, స
మ్ముదమున నారసింహకవిపూజ్యుని శ్రీయుతరామనాథునిన్
వదలక కొంత నేర్చితిని నన్నెటుచూతువొ వేంకటేశ్వరా! 37

ఉ. పంచమవేదమై పఱగు భారతమంతయు నాంధ్రభాషలో
మించిరచించె నెంతయును మేలగురీతిని కృష్ణమూర్తియం
చంచితకీర్తిఁగాంచిన సమర్థుఁడటంచు నుతించినాఁడ, నే
వంచనసేయ నెవ్వరిని వర్ధిలఁజేయుమ వేంకటేశ్వరా! 38

చ. తెనుఁగునఁగైతమబ్బుటకుఁ దీర్చిపఠించితి వారిగ్రంథముల్
మనమున మాటిమాటికి నమస్కృతులిచ్చుచు, వారినామముల్
పనివడి భక్తిభావములు బర్వగ జేసి జపించుచుంటి, నే
యనువుననైనఁ బ్రోవఁదగదా? యిలువేలుప వేంకటేశ్వరా! 39

చ. చదువఁగలేదు శాస్త్రములు సమ్మతిసేర్వఁగలేదు వేదముల్
చదువఁగలేదు కావ్యములు చక్కనిధోరణి లేదొకింతయున్
జదివినవిద్య కొంచెమయినన్ భయభక్తియుతంబుగాఁగ నీ
సదమలపాదపద్మమును సమ్మతిఁబట్టితి వేంకటేశ్వరా! 40

చ. తిరిగితినెల్లదేశముల దిక్కులకేగితి నీదురూపముం
గనిసితి దివ్యతేజము సమంచితభక్తిని మ్రొక్కులిచ్చి, నే
నరిగితి నాదుదేశమునకంతట నీకరుణాకటాక్షముం
బరఁగుటఁ బుత్రలాభమున వర్ధిలుచుంటిని వేంకటేశ్వరా! 41

ఉ. అంతట నాకుమారుఁగని స్వాంతమునందభిలాషమొంది నీ
చెంతకువచ్చినంతటను చేకుఱెనిట్టి సుభాగ్యమంచు నే
నంతట నీదునామము సమస్త శుభప్రదమంచుఁబిల్చినా
నెంతయు నాకుమారునటులే, యిదిసత్యము వేంకటేశ్వరా!

ఉ. పుట్టినయింటికిన్ మిగుల పుణ్యముగూర్చెను మేలుబంతియై
మెట్టినయింటికిన్ శుభముమీఱనురీతిఁజరించు సాధ్వియై
పట్టిన ప్రాణనాథు పదపద్మమువీడని భామయైదినాల్
నెట్టుచునుండె నాసతిగణింపుమ శ్రీకర వేంకటేశ్వరా! 43

చ. బలమటువచ్చినంతట శుభప్రదమౌనటు నీదునామమం
దలి మధురాక్షరంబులను దప్పక భక్తిభజించుచుండు నా
లలన, యిదేప్రమాణవిధులన్ వచియించితి నిన్నునమ్మితిన్
లలితపదంబుచేరుటకు నన్నెటుబ్రోచెదొ? వేంకటేశ్వరా! 44

ఉ. నాదగుభార్య నీపదమునందునవ్రాలుచు మ్రొక్కులిచ్చుచున్
వేదనబాధచేమిగుల వేఁగుచు స్రుక్కుచునుంటె దైవమా
బాధలుబాపుమాయనుచు భక్తియుతంబుగమ్రొక్కుచుండె, నీ
వే, దయఁజూపఁగానలయు వేగమప్రోవుమ వేంకటేశ్వరా! 45

చ. దినదినమున్ క్షణక్షణమదేపనిగా భవదీయనామమున్
బనివడి భక్తిభావమటు వర్తిలఁజేసిజపించుచుండె, వే
దనముసహింపలేక వరదా! ననుగావుమయంచు నేడ్చుచుం
డె, సదయవిధేయ! ప్రోవుమగణించిన ప్రేమని వేంకటేశ్వరా! 46

చ. పయసున చిన్నదంచన నబద్ధము లేదొకయింత రోగియుఞ్
జయమును బొందఁగాఁదగు ప్రసక్తియుఁ గాంచఁగ లేదొకింత, కీ
ర్తియు గడియింపలేదు సుదతీమణి, కావుననిప్పుడైనఁ బ్రో
చి, యలసుభాగ్యసంపదలఁ జేకుఱఁజేయుము వేంకటేశ్వరా! 47

ఉ. నిన్నటునమ్మినీ వెపుడు నేతవు, ధాతవు, కర్తవంచు, లో
నెన్నినవారికందఱకు నిచ్చితివీవు సుఖాభిలాషముల్
క్రన్ననఁబ్రోచినాఁడవు విలాసపదంబును నందఁజేయుచుఞ్
సన్నుటుచూతువో సతము సమ్మొద నెమ్మది వేంకటేశ్వరా 48

చ. పతితుఁడ దీనుఁడఞ్ బరమభక్తుఁడ శ్రీయుత వేంకటేశుఁడే
సతతము దైవమంచు విలసత్పదమిచ్చెడు బ్రహ్మమంచు, శా
శ్వతసుఖముల్ వహింపఁగల శక్తినొసంగెడు దాతయంచు న
మ్మితి నటుగొల్చుచుంటివినుమీ యిదిసత్యము వేంకటేశ్వరా!

చ. పుడమిఁజనించినందులకు భోగములఞ్ మదిగాంక్షసేయనిఞ్
విడువఁగరానిభాగ్యములు వేగమయిమ్మని బాధపెట్టనే
నడలుచునుంటి రోగమున నాత్మసుతుండటుబాధఁజెంద ని
ప్పుడు నినువేఁడుచుంటిముదముఞ్ సమకూర్పుము వేంకటేశ్వరా!

చ. తిరుపతికేగివచ్చితిని దీర్చిభజించితి నిన్ను నాత్మ సం
భరితప్రమోదవీచికల మాటికిమాటికి దూఁగినాఁడ నే
మరకసదా భవత్పదము మానక కొల్చుచునుంటి నాసుతుం
డురయమసౌఖ్యమెప్పుడుగనుఞ్ గృపఁదెల్పుము వేంకటేశ్వరా!

చ. అతిథులువచ్చినన్ మిగుల నాదృతిమైఁదగుపూజసేయనో?
సతతముసీపదాబ్జములు చక్కఁగఁగొల్చుటలేదొ? సత్యప
ద్ధతియె ప్రధానమంచు నటు తద్దయునేగుటలేదొ? యేలొకో
పతినిట్లుబాధపెట్టెదవు సమ్మతిఁబ్రోవుము వేంకటేశ్వరా! 52

ఉ. నీకరుణాకటాక్షమున నే సుతుఁడెప్పుడు సౌఖ్యమొందు న
స్తోకముగాని సౌఖ్యతతిదూఁగును భార్యయునాకునున్ సదా
వీఁకజనించునంత నినువీడక నిత్యము భక్తిపెంపునన్
నీకుపచారముల్ సలుపనేర్తుము శ్రీయుత వేంకటేశ్వరా! 53

ఉ. పాపములెన్నియో మునుపపారముగానొనరించినాఁడ, నే
పాపుఁడ మూఢచిత్తుఁడను బావనశీలమదీయభార్య, యే
పాపముఁజేయలేదు పసిపాపఁడు నాదగుపుత్రకుండు, నా
పాపమువారిపై వయిచి బాధలువెట్టకు వేంకటేశ్వరా! 54

ఉ. ఎందఱో నీకటాక్షమున నిమ్మగుజీవితమందుచున్ సుఖా
నందముఁబొందుచుండిరి మనమ్మున నీకృపరానివేళలం
దందగవచ్చునేసుఖము? నందునె మోక్షపదంబు? గాన పే
ర్మిందగనూనిప్రోవుమిఁక వేఁగుచునుంటిమి వేంకటేశ్వరా! 55

ఉ. దానముసేయఁగాఁ దగిన ద్రవ్యమునీయఁగలేదునాకు, స
న్మానముచేగురూత్తముల నైన భజించెడుశక్తిలేదు, ప్ర
జ్ఞానిధియుంగనంబడదు జ్ఞానము పూజ్యము నీపదాబ్జమే
మానకకొల్చుచుంటిఁ జనుమానమునిమ్మిఁక వేంకటేశ్వరా! 56

ఉ. నేఁకువలేచి నీస్మరణ వీడకచేయుచునుంటి నెప్పుడున్
నాకొమరుండు సౌఖ్యమున నాడుకొనందగుభాగ్యమిచ్చుచున్
నాకును నాదుభార్యకు ఘనమ్మగుమోదముగూర్చుమయ్య, నీ
వే కృపఁజూపకుండిన మఱెవ్వరుప్రోతురు వేంకటేశ్వరా! 57

ఉ. బాలుఁడు మూఁడువర్షముల ప్రాయమువాఁడు శరీరపుష్టియున్
దాల్చి యుంపలేదు సతతమ్మును రోగముచేఁగృశించుచున్
గాలమునెట్టుచుండె నొకకాలమునందును బుష్టిచేయఁడే
లీలనుగాచెదోసుతుని బ్రేమపురాశిని వేంకటేశ్వరా! 58

ఉ. నీదగునాజ్ఞ చేత ధరణిన్ వెలుగొందు సమస్తవస్తువుల్
నీదుకృపావిశేషమునసే పవనుండునువీచు నీదయన్
మోదముగల్గు; ఖేదమునుబుట్టును నీదయతప్పినంతటన్
నాదయితామణిన్ సుతుని నన్నెటుచూతువో వేంకటేశ్వరా!

ఉ. ధీరుఁడవాదిదేవుఁడవు దెల్లముగాఁగనిపించుభూత వి
స్తారములెల్ల నీహృదయసారసమందు, జగంబు నీకృపా
సారముచేవెలుంగు రసషడ్గుణముల్ గనిపించు నీయెడన్
వారకమమ్ముఁబ్రోవఁదగవా? యిలువేలుప వేంకటేశ్వరా! 60

చ. అనయముమద్గురూత్తముల నాత్మభజింతుఁబరోపకార మ
న్నను వెనుదీయనెప్పుడును న్యాయముదప్పను బంధుపూజలం
దును దగుశ్రద్ధఁబూనుదును దోషములెంచెడువాఁడగాను, స
ద్వినయమువిస్తరిల్ల నినువేఁడుచునుంటిని వేంకటేశ్వరా! 61

ఉ. ధర్మముదప్పువేళలను దండనసేయఁగరాదెనన్ను నే
కర్మమెఱుంగరాని యలకాంతనువేఁచెదవేల? పుత్రుఁడున్
నిర్మలకాంతిచేనెగడునేయని నిన్నెదఁ గొల్చుచుంటి, దు
ష్కర్మముగూర్చిఁబోక కృపఁగావుమ శ్రీకరవేంకటేశ్వరా! 62

ఉ. ఇంతగవేఁడుచుంటి నిను నెంతయుఁ బ్రార్థనసేయుచుంటి, నా
యింతియునిన్ను నాత్మభజియించుచునుండెను భక్తిపెంపు న
త్యంతమునూపి, నాసుతుఁడు దార్ఢ్యముగాంచెడుశక్తినిచ్చి, నా
యింతికిసౌఖ్యమిచ్చి కరుణింపుమ నన్నిఁక వేంకటేశ్వరా! 63

ఉ. స్వాంతమునందు నీప్రతిమ వర్తిలఁజేసినుతించుచుంటి న
శ్రాంతముభక్తితోడననురాగమునూపుచుమమ్ముఁబ్రోవుమా;
యంతముఁజేయుమాదుతితమంతయుఁ గోపమునంహరింపుమా
యింతగవేఁడినన్ గృపరాకెంతయుఁరాదొకో? వేంకటేశ్వరా!

ఉ. ఇచ్చితివీవుభక్తులకు నెన్నఁగరానిసుభాగ్యసంపదల్
మెచ్చియొసంగుచుంటివల లెక్కకుమించిన భోగభాగ్యముల్
యిచ్చవహించి సౌఖ్యమటులిచ్చినఁజాలునుమాకు, రోగముల్
చెచ్చెరమాన్పుమాదరికిఁ జేరఁగఁదీయుమ వేంకటేశ్వరా! 65

ఉ. ఏలొకొ నాసతీమణివహింపదు సౌఖ్యమునొక్కకాలమం
దేలొకొ నాసుతుండుగ్రహీయింపఁడు పుష్టియొకింతయేని, నా
కేలొకొ ధైర్యముంగలుగదెంతయు నీకరుణావిశేష దృ
గ్జాలముమాపయిం బఱపి కావఁగరాదొకొ? వేంకటేశ్వరా! 66

ఉ. ఆయువువృద్ధిఁజేయుమని యాదృతిమై నినువేఁడలేదు, నా
కాయువునెంతదాఁక ధరయందునఁగల్పనఁజేసినావొ, యా
ప్యాయముతోడ నంతవఱకాయతమైన సుఖంబునిచ్చినన్
హాయిగనుందునాకదియ హర్షమొసంగును వేంకటేశ్వరా! 67

చ. అనయమునీపదాంబుజము ధ్యానముసేయఁగ మాననెప్పుడున్
వినికనరానిపల్కు లవివేకముచేతనునాడఁబోను, చిం
తనమొనరించుచుంటి శుభదాయకమైన భవత్ప్రసక్తి, కా
వుననను గావుమా సతిని బుత్రుని బ్రోవుము వేంకటేశ్వరా! 68

చ. సలుపుచునుంటి ధర్మగుణసంగతిఁజూపెడు దేవతార్చనల్
సలుపుచునుంటి న్యాయమనుసంగతిమీఱెడు కార్యముల్ సదా
సలుపుచునుంటిఁబద్యములు సారసనేత్రుఁడవైన నీపయిన్
జలనములేనిసౌఖ్యములు సమ్మతిఁగూర్పుమ వేంకటేశ్వరా! 69

ఉ. ఏదెటులైననిన్ను మదినెంతయునమ్ముచు ధైర్యమూనుచున్
వేదనబాధలన్ సయిచి నిన్నెదనిత్యము సంస్మరించుచున్
మోదముఁజెందుచున్ సుఖముఁ బూర్తిగనిమ్మని భక్తితో గుణ
శ్రీదయివారివేఁడితిని శ్రేయముఁగూర్పుమ వేంకటేశ్వరా! 70

ఉ. నిన్నదనమ్మినీపయిని నేశతకంబు రచింపఁబూనితిన్
నన్నెటుచూచి పూర్తియగు నంతటిశక్తి నొసంగిప్రోతువో?
మన్ననసేతువో ప్రియము మాటికినిత్తువొ? చెప్పవేఁడెదన్
విన్నపమాలకించి ననువేగరుణింపుము వేంకటేశ్వరా! 71

చ. అఱువదియాఱుపద్యములు వ్యాకులచిత్తముతో రచించితిన్
గరముప్రియమ్ముఁజేసి నినునమ్మితిగావున సంభ్రమంబుతో
నఱువదియాఱుపైన మనమందున హర్షముపొంగివచ్చె, నీ
కరుణనుగాంచినన్ గొదవకల్గునె? నాకిఁక వేంకటేశ్వరా! 72

చ. శతకమువ్రాయనెంచితిని సత్యముఁజెప్పెద నీకటాక్ష దీ
ధితిప్రసరించినన్ గలుగదే? తగుశక్తిరచింపఁ బూనినన్
సతతమునిన్నునమ్మిన, లసత్పదమున్ లభియింపదేతుదిన్
యతినముజేసితీగతిని హర్షముగూర్పుము వేంకటేశ్వరా! 73

చ. శతకమువ్రాసినంతట ప్రశాంతముగల్గునటంచు నమ్మితిన్
శతకమువ్రాయఁగాఁదగిన శక్తియు నాయెడలేదుగాని, స
మ్మతి నినుఁగొల్చినంతట సమంచితధైర్యముగల్గె నీకటా
క్షతతులు చిల్కినంతటఁ బ్రసన్నతగాంచితి వేంకటేశ్వరా! 74

ఉ. భోగముగాంక్షసేయ పరిపూర్ణసుఖంబును కాంక్షసేతు, ను
ద్యోగముగాంక్షసేయను మహోన్నతదివ్యపదంబుగోరఁగా
రాగముసూపెదన్ మిగుల రాగముఁజేసియశంబునేగతిన్
రాఁగలదోయటుల్ మనుపరాదొకో? శ్రీకర వేంకటేశ్వరా! 75

ఉ. భారమునీపయిన్ వయిచి భార్యయుఁబుత్రుఁడునున్ సుఖంబులన్
వారకగాంతురంచు మదినమ్మితి నీశతకంబువ్రాసితిన్
గోరితినింతకాలమునకున్ వరమొక్కటి నిన్ను సౌఖ్యమే
కోరితిగాని వేఱొకటి గోరఁగలేముగ వేంకటేశ్వరా! 76

ఉ. భాగ్యనిధానమూర్తివని భక్తులకెల్లెడ సౌఖ్యలీలలన్
యోగ్యతఁగూర్చువాఁడవని యుత్తమలోకసుఖంబులియ్యఁగా
భాగ్యవిశేషరాశివని ప్రాజ్ఞులు నిన్నిటుగొల్చుచుంద్రు నా
యోగ్యతమంచిదైన హితమూనుమ బ్రోవుము వేంకటేశ్వరా!

ఉ. నీకృపలేనిజీవితమునే ధరియింపఁగనేల? యిద్ధరిన్
నీకృపపెంపుగాంచక గణించెదు వేఱొకభాగ్యమెద్ది? స
త్ప్రాకటభక్తియుక్తి తనరంగ నినున్ భజియించుచుంటి న
స్తోకములైనసౌఖ్యములఁ దూఁగఁగఁజేయుము వేంకటేశ్వరా! 78

ఉ. సాహసవృత్తిఁబూని పెలుచన్దనమూనిరచించెనంచు సం
దేహమునుంచఁబోక కృపనింపుమనాపయి నెట్టివేళలన్
ద్రోహముసేయుబుద్ధి మదిఁదోఁచఁగనీయను నెమ్మనమ్మునన్
నీహృదయాబ్జమేకొలుతు నిక్కముసుమ్మిది వేంకటేశ్వరా! 79

చ. శతకము పేరుపెట్టి నినుసంస్తుతిఁ జేసెడుభాగ్యమబ్బె, స
మ్మతినిటులైన నీపదముఁబట్టెడు భాగ్యముగాంచినాఁడ, సం
తతము మదీయజిహ్వపయి నాట్యముసేయుమ కైతమందు స
త్ప్రతిభగడించు భాగ్యమలరన్ సమకూర్పుమ వేంకటేశ్వరా!

చ. ఎఱిఁగియెఱుంగకేయిటుల నెన్నితినిన్నిటు మూఢభక్తిచే
గరమనురక్తిఁబూనిననుఁ గావుమనాదగుభార్యఁ బ్రోవుమా
వరమొకటిమ్మ నాసుతుని వర్ధిలఁజేయుము పెంపుగూర్పుమా
సురుచిరసౌఖ్యసంపదలు శోభిలఁజేయుము వేంకటేశ్వరా! 81

చ. చదువదికొంతనిచ్చితివి చాలుననాకది తెన్గుకైతమం
దుదగులు బుద్ధినిచ్చితివనూనకృపన్ సుతలాభమొందఁగా
సదయతనిచ్చినాడవిఁకఁజాలును భాగ్యసుసౌఖ్యమిచ్చినన్
వెదకినలోటునాకు గనుపింపదిఁకెన్నఁడు వేంకటేశ్వరా! 82

చ. అనుపమభక్తితత్పరతమైఁ దగుసేవలుచేయుచుంటి నీ
కనియతిఁబూని నిన్నెపుడు గోరిభజించుచునుంటినెమ్మనం
బున భవదీయనామమునఁ బుత్రునిఁబిల్చుచునుంటినిచ్చలున్
నినుఁగొనియాడుచుంటిఁ గరుణింపుము సన్నుత వేంకటేశ్వరా!

ఉ. వేయివిధంబులన్ నిను బవిత్రమనమ్మున గొల్చుచుంటి న
న్నోయికమాఱియంచు హితమూనుచులాలనసేయరాదె? యా
ప్యాయముతోడఁ బోషిపఁగదవయ్య సతీసుతులన్ సుఖంబుగా
శ్రేయమువేగనాకు దయసేయుము శ్రీపతి వేంకటేశ్వరా! 84

ఉ. వేఁడుచునుంటినిన్నుఁ గృపపెంపునుజూపుమటంచు నాపయిన్
బోడిమియున్ సుఖంబును బ్రపూర్ణముగాదయతోడనిమ్మ యే
నాఁడును నిన్నుఁగాదని మనమ్మున నన్యమెఱుంగ; జిహ్వయం
దాడఁగఁజేయుమా భవదనంత ప్రసక్తిని వేంకటేశ్వరా! 85

చ. సిరియును సంపదల్ గలిగెఁ జేకుఱెఁగైతమునందునేర్పు సు
స్థిరతరసౌఖ్యసంపదలచేఁ దులదూఁగెడు భాగ్యమిచ్చినన్
మఱిమఱిసేయఁ బ్రార్థనలు నాకదియబ్బినఁజాలునెమ్మదిన్
మఱవకనిన్నుఁగొల్చెదను మాటికిమాటికి వేంకటేశ్వరా! 86

ఉ. మాటికిమాటికిన్ సుతుఁడుమాంద్యముచేఁగృశియించుచుండెనా
బోటియు రోగబాధలకు బూర్తిగజిక్కెసుఖంబులేదు; యిం
కేటికి జీవితంబనుచు నెంతయురోఁతజనించెనాకు, న
న్నేటికిఁబుట్టఁజేసితొ గ్రహింపఁగనేను వేంకటేశ్వరా! 87

ఉ. గెంటుచునుంటిఁగాలమెటొ కిమ్మనకుండ శరీరబాధకున్
మంటలువెట్టుచుండెఁ గృపమాపయిఁజూపఁగరాదొ? మంటికిన్
గంటికినేకధారలలొలుకన్ బ్రవహించెడు బాష్పపూరముల్;
జంటను బాపఁగాఁదగదు నారసలోచన వేంకటేశ్వరా! 88

ఉ. పంచమవేదమై పఱగు భారతమంతయు బూర్తిచేసితిన్
మంచిఫలంబు నీకతన మాకు లభించు నటన్న యాశతో
నెంచుచునున్న వారమిటు నెంతయు భక్తిని కాసమొందఁగాఁ
బెంచియు బెద్దఁజేసి యిటు వీడఁగ న్యాయమె? వేంకటేశ్వరా! 89

ఉ. బమ్మెరపోతరాజకృత భాగవతంబు మదీయభార్య తా
నెమ్మియి భక్తిభావములు హెచ్చఁగ శ్రద్ధఁ బఠించె నంతయున్
నమ్మకముంచి నీయెడ ననారతమున్ భజియించుచుండె, సౌ
ఖ్యమ్ములుగూర్చిప్రోచెదవొ యాత్మదలంపుమ వేంకటేశ్వరా!

చ. తిరుపతి వేంకటేశ కవిధీరుల గ్రంథము లెన్నియూఱులో
కరము నురక్తిఁ బూని తమకంబున భక్తిఁ బఠించినాఁడ నే
మఱిక నృసింహసత్కవి సమంచిత గ్రంథములన్ బఠించి నా
నురకవి శేషభక్తిమెయి నో జగదీశ్వర వేంకటేశ్వరా! 91

ఉ. మానిని నీపదాబ్జములె మానక నిచ్చలుగొల్చుచుండు ని
న్నే నయభక్తిభావమున నెంతయు నాత్మస్మరించుచుండె స
న్మానములియ్యమంచు నిను మాటికిఁగోరదుగాని సౌఖ్యమే
తానదికోర్కెలూరఁగ సహామతిఁగోరెను వేంకటేశ్వరా! 92

చ. కొలిచితిఁ బద్యరూపమునఁ గోరికలేరిక నెత్తునట్లు నిన్
గొలిచితి భక్తిభావములు గూర్చి సతీసుతులం సుఖంబుగా
నిలిపెదవంచు నీదుకృప నిక్కముగాఁ దయచేతువంచు మి
క్కిలియగు యాశలన్ దగులకే నినుఁగొల్చితి వేంకటేశ్వరా!

ఉ. నిద్దుర లేదు రాత్రి గణించిన నొక్కక్షణంబునైన నా
వద్దకు వచ్చి నాసుతుఁడు వల్వలనేడ్చుచునుండు బాధచే
ముద్దియయున్ విషాదమున మున్గుచునుండును నిట్టి రోగమా
పద్దశఁగూర్చునా యనుచు; వారక ప్రోవుమ వేంకటేశ్వరా! 94

ఉ. పద్యములన్ రచింపఁగ శుభంబగునంచు లిఖించినాఁడనే
గద్యమువ్రాయకిట్లు శతకంబురచించి స్తుతించితిన్ గదన్
హృద్యముగాఁగ నీకథలనేపలుమాఱు విశేషభక్తితో
సద్యశమున్ వహించెదు ప్రసక్తినొసంగుము వేంకటేశ్వరా! 95

చ. చదువదికొంచెమౌట నినుసన్నుతిఁజేయ దోసంగులుండు, నే
నదిగ్రహియించియున్ మిగుల హర్షముతో నినుఁగోరి సంస్తుతిం
చెద దోసగుల్ ప్రమాదమునఁజెందిననీవది లెక్కసేయకే
సదమలపేర్మిఁజూతువని సాగితినిట్టుల వేంకటేశ్వరా! 96

చ. తిరుపతి వేంకటేశ కవిధీరుఁడుచూపిన మార్గమందునే
నరిగినక్షేమమంచు మనమందుననెంచి రచించినాఁడ, నీ
శ్వరనిస్తుతించి వ్రాసిరటు వారదినాకనుబంపఁగానదే
తెలుగుననీపయిన్ రచన తెన్నునఁజేసితి వేంకటేశ్వరా! 97

ఉ. వారెటువ్రాసిరో యటులవ్రాసెడు శక్తియులేదునాకు, న
న్వారకవారుప్రోచుటను నన్నొద శిష్యునిఁగానెంచుటన్
వారిపయిన్ వహించు నలభక్తియె నన్నిటుప్రోత్సహించుఁ
నేరచియించినాఁడ నిదినిక్కమునమ్ముము వేంకటేశ్వరా! !

ఉ. వారికృపావిశేషమున వ్రాయఁగఁజాలితి నానమస్కృతుల్
వారికినిచ్చెదన్ మిగుల భక్తివినమ్రతతోడనామదిన్
వారిస్వరూపమేసిలిపి వారలె దైవసమానులంచు వి
స్తారముగాభజించెదను సౌఖ్యముఁగాంచఁగ వేంకటేశ్వరా! 99

చ. వరగుణధాముఁడై వెలసి భవ్యచరిత్రనుగాంచి ధాత్రిలో
వరములనిచ్చువేల్పనుచు భాగ్యనిధానపుమూర్తియంచు సు
స్థిరతరకీర్తిగాంచుచుఁ బ్రసిద్ధివహించినవానినెప్పు నే
మరక భజించెదన్ చిలకమర్తి నృసింహుని వేంకటేశ్వరా!10

చ. తెనుఁగున కైతముల్ రచనఁదీర్చుచు మార్గముఁ జూపినన్నె దన్
దనయునిరీతిఁ జూచి సతతంబు కవిత్వవిశేషధర్మముల్
మనమున కెక్క బోధనలు మాటికిమాటికిఁ జేసినన్నుఁ బ్రో
చినయల రామనాథకవిసింధుని గొల్చెద వేంకటేశ్వరా! 101

ఉ. రాజగులక్ష్మరాడ్విభువు రాగముమీఱఁగ గారవించి నా
పైఁ జిలికెన్ దయారసము; వర్ధిలజేయఁగ రత్నమాంబ న
న్నోజగృహావిశేషమున నున్నతసత్పదమందు నిల్పి వి
భ్రాజితభోగభాగ్యములరన్ దగనిచ్చెను నేంకటేశ్వరా! 102

చ. తనయునిరీతి నన్నుద సతంబు ప్రియంబునజేసి చూచి, బ్రా
హ్మణులనభక్తియున్ గలిగి మన్ననసేయుచుఁ బ్రోచుచుండె స
ద్వినుతయశంబు గాంచె గుణవిశ్రుతరాణియనంగ బేరువ
చ్చెను సుఖమిచ్చి నన్ను దరిజేర్పుము శ్రీపతి వేంకటేశ్వరా!

చ. కొదవనుమాటలేదెపుడు కొల్లపురమ్మున రత్నమాంబ నా
కొదవినభాగ్యమున్ దినుచు నోజదలిర్ప శుభప్రదమ్ముగా
ముదముననున్నవాఁడఁ బరిపూర్ణసుఖంబు నొసంగినంతటన్
వదలక నిన్నుఁ గొల్చెదను భక్తియుతంబుగ వేంకటేశ్వరా! 104

ఉ. దీక్షవహించి వ్రాసితి నిదే శతకంబు భవత్సహాయము
జ్జేక్షణకోరుచున్నది గ్రహింపుము నాసుతుప్రేమవాక్యముల్
ఈక్షణమే భవత్కృపవహించిన భాగ్యముగల్గెనేని మే
మక్షయసౌఖ్యసంపదల నందినవారమె వేంకటేశ్వరా! 105

శ్రీమత్పరదేవతాయైనమః.

ఆరోగ్య రాజరాజేశ్వరి శతకము.

ఆరోగ్య రాజరాజేశ్వరీ శతకము.

శా. శ్రీ కాత్యాయని! నీదయాకలనచే క్షేమంబునన్ జూచి, నా
మీఁదన్ బ్రేమరసంబుఁజిల్కఁ గవనంబే భాగ్యమంచిచ్చుటన్
మోదంబొప్పరచింపఁగల్గితిని సంపూర్ణంబుగా నీవనా
కాధారంబనినమ్మియుంటిఁ గనుమంబా! రాజరాజేశ్వరీ! 1

శా. ధ్యానంబందున నీపదాబ్జములె సంభావించి పూజించి స
ద్భానంబందున భక్తినిల్పి మదిలోఁ దాత్పర్యమే పారఁగా
నీవే మాకులదైవమంచు మిగులన్ నేర్పొప్పఁగా మ్రొక్కుచున్
సేవల్ చేయుచునున్నవాఁడ నెపుడున్ శ్రీరాజరాజేశ్వరీ! 2

శా. ఒక్కొక్కప్పుడు సంసృతిన్ దగిలి మాయోపాయపాశంబులన్
జిక్కుల్ చెందుచు మాయలీలలవడిన్ జీకాకులన్ జెంది, యే
ఫక్కిన్ గానఁగలేని మూఢులగతిన్ బాల్మాలితిన్ తల్లి! వే
చక్కన్ జేయుమనాదుశ్రోత్రవవిధులన్ శాసించి రాజేశ్వరీ! 3

శా. నీవేతల్లివటంచుఁ దండ్రివనుచున్ నీవేగురుండంచు నా
దైవంబంచు సమస్తమంచు నెడఁదన్ దాత్పర్యమొందేనియున్
దైవారంగ భజించుచుంటి నెపుడున్ రక్షించిహా సంగదే
శ్రీపదిల్లఁగఁ జేసిసౌఖ్యమిడుమన్ శ్రీరాజరాజేశ్వరీ! 4

శా. నిన్నే నెమ్మనమందు నిల్పి సతమున్ నేర్పొప్పఁ బూజించి నీ
సాన్నిధ్యంబును గోరుచుంటిఁ ద్వరలో సంప్రాప్తున్ జేసివే
మన్నింపంగదె నా దోసంగులను సంభావించి లాలించుచున్
విజ్ఞానంబగు నీపదాబ్జభజనంబే సేతు రాజేశ్వరీ! 5

శా. మాయాలీలలఁ జిక్కి లేశమును నీమాటన్ స్మరింపంగలే
దాయాసంబును జెందుచుంటి వినుమంబా! ధైర్యమున్ మాటనా
కాయంబందున లేదు వేఱుగతియున్ గన్పింపదాయెన్ లస
చ్ఛ్రీయః ప్రాప్తి నొసంగి ప్రోవఁగదవే శ్రీరాజరాజేశ్వరీ! 6

శా. సారాసారవివేకమున్ దెలియఁగా సామర్థ్యమున్ లేదు వి
స్తారంబైన యశంబు గాంచనయితిన్ ధర్మంబుఁ జేయంగలే
దారూఢప్రభఁ గాంచనైతి మనమందానందమున్ లేదు త
ల్లీ! రాణించెడు జీవితంబొసఁగుమా శ్రీరాజరాజేశ్వరీ! 7

శా. రాణిన్ వేంకటరత్నమాంబ జననిన్ బ్రార్థించి సౌభాగ్యసం
ధానంబందితి లోటులేదెపుడు సంతానప్రమోదంబహో
నేనందందగు భాగ్యమిచ్చితివి నిన్నే గొల్తు నెల్లప్డు, సౌ
ఖ్యానందంబును గూర్పుమింక జగదంబా! రాజరాజేశ్వరీ! 8

శా. నేరంబున్న యెడన్ శమించి యెటులో నీవే దయన్ బ్రోచి వి
స్తారంబైన కటాక్షధీధితుల నశ్రాంతంబుఁ జిల్కంగ ని
న్నారాధింతు మనంబులోన సత మాహ్లాదంబునందూఁగఁగా
శ్రీరమ్యంబగు సత్పదంబొసఁగుమా శ్రీరాజరాజేశ్వరీ! 9

శా. ప్రారబ్ధంబున దోషముల్ కలిగె సంప్రాప్తించెదానన్ మహా
దారిద్ర్యంబను వ్యాధిగా నమదిలో ధైర్యంబునున్ బోయె, నా
ధారంబెద్దియు లేదు నీదు కరుణాతాత్పర్యమే నాకు శో
భారమ్యంబగు దిక్కు నీశరణమే ప్రాప్తంబు రాజేశ్వరీ! 10

మ. జననంబందినదాదినేఁటిదనుకన్ సంసారమేనమ్మి స
ద్వనితాసౌఖ్యమెశాశ్వతంబనియెదన్ భావించితిన్ మూఢతన్
నినునజ్ఞానముచే స్మరింపనయితిన్ నేరంబుసైపంగదే
యనురాగంబునఁజూడరాదె? జగదంబా! రాజరాజేశ్వరీ! 11

శా. నేనెల్లప్డు విరాగమార్గమున సంధింతున్ గదా నెమ్మదిన్
నేనెల్లప్డువికాసబీజములె సంధింతున్ గదా యిప్డు సౌ
ఖ్యానందంబును గల్గకుండుటకునంబా! కారణంబెద్ది? ని
న్నేనెంతేని భజించుచుంటిమదిలో నెవ్వేళ రాజేశ్వరీ! 12

మ. చదువన్ లేదల వేదశాస్త్రములు సత్సాంగత్యమా లేదు, నీ
పదపద్మంబులెనమ్మినాఁడ సుగుణప్రాప్తంబెటో కూర్చి న
న్నైదప్రోవంగదవమ్మనాదొసఁగుమన్నింపన్ గదమ్మా! మునుల్
వెదకం లేనిలసత్పదంబిడుము దేవీ! రాజరాజేశ్వరీ! 13

మ. తపముల్ చేసెడిశక్తిలేదు మదిలో దార్ఢ్యంబులేదెంతయున్
జపముల్ చేయఁగ దానధర్మగుణముల్ సల్పంబ్రయత్నింపఁగా
నిపుడేమాను ధనంబులేని కతనన్ హింసింపఁగారాదు యే
విపరీతంబగు త్రోవఁబోనిపదమే వీక్షింతు రాజేశ్వరీ! 14

మ. జననంబందుట జ్ఞానమందుటయు సంసారంబునందుంట నం
దనులంగాంచుట పెద్దచేయుటయు విద్యాబుద్ధులన్ జెప్పుటన్
ధనమార్జించుట పెండ్లిసేయుట యిటే ధర్మంబునేగున్ గదా
నినుఁగొల్వందగుకాలమేది? చెపుమా నిక్కంబు రాజేశ్వరీ! 15

మ. నినుఁగొల్వం సుఖమందఁగాఁగలరు నిన్నేనమ్మిసౌభాగ్య సా
ధనముల్ గాంతురు ధర్మమార్గవిధులున్ దథ్యంబుగాఁగల్గు, నె
మ్మనమందున్ నినుఁబూజచేసినయెడం బ్రాప్తింపదే ముక్తి; నీ
చనవున్ గల్గినవేళలందున సమస్తంబుండు రాజేశ్వరీ! 16

శా. ఇల్లుం గట్టియొకండు సౌధమును నిర్మించి బరుండుం సుసం
పల్లాభంబునుబొంది హర్షమును గూర్పంబూనుచుండ్రినరుల్
కొల్లల్ గాగ ధనంబుఁగూర్చుదురుగా కుక్షింభరార్థంబుకై
తల్లీ! నీపదమందుఁజేర్పఁదగదా? ధ్యానింతు రాజేశ్వరీ! 17

శా. ఆచారమ్ములుమంటగల్పి కులధర్మాచారముం రోసి దు
ర్ధీచాతుర్యబలమ్ములూని తగవందేకాలముం బుచ్చుచుం
నీచాత్ముల్ గుణధర్ముముల్ విడుచుచుం స్వేచ్ఛావిహారాత్ములై
యేవోటుం గనరారిదేమిరసమో? హీనంబు రాజేశ్వరీ! 18

శా. వాదంబందునఁగాలముం గడపి సద్వాక్కుం విసర్జించి స
మ్మోదంబుం గనలేకధర్మవిధులం బోనాడిమూఢాత్ములై
యీధాత్రిం నశియించిపోవుదురుగా యేమిం గనం లేకయే
వాదంబుం సలుపంగఁబోను జగదంబా! రాజరాజేశ్వరీ! 19

మ. మునులుం ధర్మపరుల్ విశుద్ధచరితుల్ పుణ్యాత్ములుం జ్ఞానులుం
గనఁగాలేనిభవత్పదాబ్జమెటులేఁ గాంక్షింపఁగానేర్తు? నో
జననీ! మూఢుఁడ జ్ఞానశూన్యుఁడను సత్సాంగత్యముం లేదటై
నను నీపాదముఁబట్టినాఁడ గుణమెన్నంజూడు రాజేశ్వరీ! 20

శా. శ్రీలంగాంతివహించు నీపదములం సేవించుచుండంగ న
న్నేలా? మాటికిమాటిమాటికిని రక్షింపం బ్రయత్నింపవో
బాలార్కత్నమ! నీవదిక్కనుచు నిం భావింతు నెల్లప్పుడుం
మేలందందగు సత్కృపాకలన నన్నేలంగదే మ్రొక్కెదం. 21

శా. ఏపాండిత్యము లేదునాకు మనమందీనాఁడుసంతోష మెం
తో ఫుట్టం రచియింపఁగల్గితిని నోహా నీసహాయంబుచే
లోపంబున్నయెడం క్షమించినను నీలోఁజేర్చి రక్షింపవే
ప్రాపైయిందున నందు నంద్రి జగదంబా! రాజరాజేశ్వరీ!22

మ. జననంబందినదానికిన్ ఫలము కాసంతైననేపొందలే
దనిలోఁగుందుచునున్నవాఁడ జననీ! వ్యామోహమగ్నుండనై
తిని నీపాదమువట్టిచెప్పితిగదా తీ్రంబెటోపోయెఁగా
న నిదానంబున నిన్నుఁగొల్తునెపుడున్ నాయందునీవుండుమా.

మ. భవదత్యంత కృపాకటాక్షకలనాభాగ్యంబుచే తల్లిరో!
కవితాధోరణికొంతనాకు దొరకంగానద్దియాధారమం
చెవియో పద్యములల్లుచుంటిఁ బొరపాట్లెన్నినిదొర్లుంగదా
యవిలోనెంచక మంచిభావములునాకబ్బన్ బ్రసాదింపుమా.

మ. కరుణన్ లోనవహించి మంచిపనులన్ గావింపలేదెప్డు మే
లరయంగాదగు నీదునామమును జిహ్వన్ నేస్మరింపంగనై
తి, రసోత్పాదకమెప్డు నీవలననేతీపారుసంచేనహో
యెఱుఁగన్ జాలని మందభాగ్యుఁడను తల్లీ! రాజరాజేశ్వరీ! 25

మ. తలఁపన్ గుండెలు ఝల్లుమంచుసదరున్ ధర్మంబులన్ ద్రోసిరాఁ
గలసౌఖ్యంబుల కుబ్బుచుందునకటా! కష్టంబులేగల్గువే
ళల డెందంబటుడిల్లపోవుసమతన్ లాలించు భావంబునే
నిలఁగాంచన్ సమకూర్చిప్రోవఁగదవే యెల్లప్డు రాజేశ్వరీ! 26

మ. సతులున్ బుత్రులు బంధుమిత్రులును సంసారంబులెంచంగశా
శ్వతమా? ప్రాణములుండుదాకధనసద్భాగ్యంబులన్ గాంచఁగా
నతిమోదమ్మున దేవులాడి తమవారంచెంత్రు; ప్రాణంబుపో
వుతఱిన్ గష్టమువచ్చువేళ నొకచూపున్ జూప రెవ్వారలున్.

మ. జగతిన్ బుణ్యముదెచ్చుకీర్తి ధనమున్ సంపాదనన్ సేయలే
దు, గణింపందగు పుణ్యకార్యతతులన్ దొరంపుసద్భక్తితో
తగునట్లేనొనరింపనైతి నకటా! ధర్మంబుఁబోనాడితిన్
దెగువన్ గాంచితి సత్యమున్ నుడివితిన్ నీతోడ రాజేశ్వరీ!

మ. చదువన్ లేదొకధర్మశాస్త్రమయినన్ సాంతంబుగా శ్రద్ధతో
విదితంబౌనటునీపదాబ్జముల సేవింపంగ లేదెంతయున్
మదమాత్సర్యములందుఁ జిక్కువడి నేమంబేమియున్ లేక నీ
పదయుగ్మంబునుబట్టినాఁడఁ గరుణింపన్ రాదె రాజేశ్వరీ! 29

మ. జననంబెత్తినదాదినేఁటివరకున్ సంసారమే శాశ్వతం
బని కాంతారతియేసుఖంబని ధనం బార్జించుటే గొప్పటం
చునెదన్ మూఢతగాంచిపూనితినటుల్ నోరారనిన్నిప్డు భ
క్తినిదానంబుననే స్మరింతునను రక్తిన్ జూపు రాజేశ్వరీ! 30

శా. నీవేదిక్కనిగొల్చుచుంటి నెడఁదన్ నిక్కంబుగానమ్మి స
ద్భావంబుల్ దనరార భక్తికలనా తాత్పర్యమున్ బూని నా
దైవంబీవనుచున్ సదాతలఁచెదన్ ధర్మానురక్తిన్ భవ
త్సేవాభాగ్యములిచ్చి ప్రోవఁగదవే శ్రీరాజరాజేశ్వరీ! 31

మ. తనువే శాశ్వతమంచు నెంచి ధనకాంతామోహమందున్ దగు
ల్కొని సత్కార్యములాచరింపనయితిన్ లోభక్తిభావంబునన్
నినునెప్డున్ స్మరియింపనైతినకటా! నీనామమేదిక్కటం
చునెదన్ భావనసేతుఁ బ్రోవఁగదవే శోధించి రాజేశ్వరీ! 32

శా. ప్రాకట్యంబగు భక్తినిన్ గొలిచి సద్భావంబులుప్పొంగఁ నీ
వేకా! దిక్కనినమ్మినాఁడ మిగులన్ హృద్వీథినీరూపము
స్తోకంబైన ప్రియంబుఁ దాల్చి త్వరలోఁ జూపంగఁ బ్రార్థించెదన్
నీకారుణ్యమునాపయిన్ బఱుపుమా నిన్నెంతు రాజేశ్వరీ! 33

శా. తల్లీ! నీకృపనాపయిన్ బఱుపుమా తాత్పర్యమేపార నా
యుల్లంబందున నిన్నుఁ బేర్కొనుచు నోరారన్ జపంబెప్డు శో
భిల్లం జేయుచు భక్తిమైసతము సంప్రీతిన్ విలోకించి సం
పల్లీలావిభవంబుతోఁ గొలిచితిన్ భక్తుండ రాజేశ్వరీ! 34

మ. కలకాలంబొకరీతినేగుమనుచున్ గారుణ్యమున్ వీడి, నా
తలపై భారము పెట్టితో సుతసతీ తాత్పర్యమందున్ మహీ
తలమందున్ జననంబువ్యర్థమగుటన్ ధర్మంబె? నీపాదముల్
గొలువన్ గల్గు ఫలంబునేగతిని నాకున్ గూడు రాజేశ్వరీ! 35

మ. ననునీమానసమందునుంచి తగు విన్నాణంబుదై వారఁగ
న్గొని దీర్ఘాయువొసంగి భాగ్యమలరన్ గూర్పంగమేల్చేసి నా
యనుఁగున్ బుత్రునిబ్రోచినాసతికిఁ బూర్ణారోగ్యమీయంగఁగ
ల్పనసేయంగదె సత్కృపాకలనని భావింతు రాజేశ్వరీ! 36

మ. మతిమంతుండనుగాను యుక్తియును సమ్మార్గింపలేదెంతయున్
సతతమ్మున్ నినుభక్తిగొల్చుటకునైనన్ శక్తియున్ లేదు న
న్నతిపేర్మిన్ గరుణింపరాదె? జననీ! యానందమున్ గూర్చి స
మ్మతిరక్షించినఁగాని లభ్యమగునే? భక్తిప్రభావోన్నతుల్. 37

మ. కలకాలంబును పేర్మిమమూనుచు లసత్కారుణ్యభావంబునన్
దలపింపన్ దగురీతిఁబ్రోవుము కృపాతాత్పర్యమున్ దాల్చి నా
వలనన్ నేరములున్నఁబ్రోవఁదగదా? వారింపఁగాఁజెల్లదా?
ఫలసంపత్తినిఁగూర్చి సౌఖ్యములిడన్ బ్రార్థింతు రాజేశ్వరీ! 38

మ. అపరాధంబులు పెక్కుచేసితిని నీస్వాంతంబునందింత ని
ష్కపటత్వంబువహించి పుత్రునివలెన్ గాపాడిప్రోవంగదే!
చపలత్వంబు త్యజింపఁజేసిపిదపన్ జ్ఞానాగ్నికల్పించియే
విపరీతంబునుబొందకుండ జననీ! పేర్మిన్ ననున్ జూడుమా. 39

శా. విశ్వంబంతకునీవకర్త్రివనుచున్ విన్నాణమేపారఁగా
విశ్వాసంబుననిన్నుఁగొల్చినయెడన్ బేర్మిన్ మహోత్సాహులై
యైశ్వర్యంబునఁదూఁగుచుంద్రుసతమాహ్లాదంబునందూఁగియో
శశ్వన్మంగళదివ్యరూప! జననీ! శక్త్యంబ! రాజేశ్వరీ! 40

మ. ధనమన్నన్ యశమన్న భాగ్యమనినన్ ధర్మక్రియారంభ మ
న్ననుదానంబనినన్ తపంబనినఁ బుణ్యంబన్నఁదీర్థంబుల
న్నను సాహాయ్యమనన్ గుణంబనిన నీనామంబటంచున్ వ్రతం
బునభక్తిన్ భజియించుచుంటి జననీ! మోక్షంబునీయంగదే.

మ. సకలమ్ముల్ త్యజియించి నీపదముగాంక్షన్ జేసి యెక్కాలమున్
వికలంబై సమసంబువీడి గొలుతున్ వేవేగ మోక్షార్థులన్
సుకవిత్వంబునొసంగి సత్కృపనునన్ సూత్రించి రక్షింపుమా
సకినిన్ బుత్రునిబోలి ప్రేమాసదయతన్ శాసించి రాజేశ్వరీ! 42

మ. ధనమార్జించుటె గొప్పయంచుసతమున్ ధర్మంబుసత్యప్రవ
ర్తనమున్ వీడి ధనాశలోఁదగులుచున్ బాహ్యకర్మంబునన్
దనవర్ణాశ్రమమార్గముల్ విడుచుటే ధర్మంబటంచెంచి ని
న్ననయంబున్ భజియించుచుంటి జగదంబా! రాజరాజేశ్వరీ!

మ. అనయంబున్ విషయాంబులందమనముం దాసల్ పిసాళించి స
జ్జనసాంగత్యమువీడి ధర్మగుణమున్ సత్యంబునున్ ద్రోసి దు
ర్జనసాంగత్యమె కాంక్షచేసి తిరుగన్ రాదెప్డు సంశుద్ధ వ
ర్తనమందున్ జరియించుబుద్ధి సమకూర్పన్ రాదె? రాజేశ్వరీ!

శా. జ్ఞానంబెంతయులేదు వేదగుణమున్ శాస్త్రంబులున్ నేర్వతే
దానందంబగు బ్రహ్మరూపమయినన్ స్వాంతంబునం దెంచనో
తో నింద్యంబగు ఘోరకార్యముల నెన్నో సల్పినాఁడన్ ననున్
జ్ఞానంబందఁగఁజేసిప్రోవఁదగదా? జ్ఞానాంబ! రాజేశ్వరీ! 45

శా. అంబా! నీకరుణాకటాక్షమెదలో నాశింతు నెక్కాలమం
దుంబాటింతు భవత్పదాంబుజమె నన్నుం ధన్యునిన్ జేసెసం
చుం బాల్యంబుననుండి నిన్ను గొలువన్ జొబ్బిల్లు నాకోర్కె; సౌ
ఖ్యంబందందగు భాగ్యమిచ్చి కనుమంబా! రాజరాజేశ్వరీ! 46

మ. కలలందైనను నీస్వరూపమునె యేకాలంబుఁగాంక్షింతు ధీ
బలమియ్యన్ ననుఁబ్రోవరాదె? సుఖసౌభాగ్యంబు నేఁగాంచు స
త్కళలన్ జిమ్మి కృపారసంబుఁజిలుకన్ గా నేమిలోటుండు? భ
క్తులకేలేనిఫలంబె వారికయిజేకూర్పంగ? రాజేశ్వరీ! 47

శా. సంసారంబతినీచమంచెఱిఁగియున్ జ్ఞానస్వరూపాత్ములే
సంసారంబనుమాయలోమునుఁగుచున్ జాలించుకోలేక ప్ర
ధ్వంసాభావమునందు మూఢులగతిన్ ధర్మంబుఁబోనాడియే
హింసల్ చేయుటకైన జంకరుకదా? యిట్లేల? రాజేశ్వరీ! 48

మ. ఇలువేల్పంచును నిన్నుఁబట్టితిని నన్నేదారిరక్షించెదో?
బలమియ్యన్ యశమియ్య భాగ్యతతులన్ బ్రాప్తింపఁగానియ్యని
చ్చలు సేవించెద నీపదాబ్జములమిన్ సామర్థ్యమున్ బూని, నీ
కళయే యేడ్గడయంచుఁగొల్తునెపుడున్ గాంక్షించి రాజేశ్వరీ!

మ నినునేనమ్మినదాది సర్వసుఖముల్ నేర్పున్ యశంబున్ ధనం
బును భాగ్యంబును దివ్యభోగతతులున్ మోదంబుఁ [బూద్యత్వమున్
ఘనమౌ తెల్వి కవిత్వసంపదలు వేడ్కన్ గూర్చి రక్షించినా
వనినేనెంచెద నాత్మలోనజగదంబా! రాజరాజేశ్వరీ! 5

శా. ప్రారబ్ధంబదితప్పదెవ్వరికి నీప్రాపున్ లభింపంగఁద
ద్భారంబంతయుఁబోవు సౌఖ్యతతులున్ బ్రాప్తించు నీపై నినా
ధారంబుంచితి నీయనుజ్ఞనెపుడున్ దాటంబ్రయత్నింపనా
నేరంబుల్ శమియించి ప్రోవుమనను శ్రీరాజరాజేశ్వరీ! 51

మ. చిరకాలంబు ననుండె నెమ్మనములో శ్రేయంబటంచెంచి నీ
చరణారాధనసల్పుచుంటి సతమున్ సౌఖ్యాంబువారాశిలో
దిరుగంజేయుమ నీపదాబ్జయుగమందే నిల్పు మోయంబ! స
త్వరమే మోక్షవిధానమిచ్చిమనుపన్ దప్పేమి? రాజేశ్వరీ! 52

శా. అంబా! నీవిలువేల్పవంచు మనమందానందముం బూని ని
న్నుంబూర్ణంబగు మానసంబున భజింతుం గాదె సద్భక్తిమ
మ్ముంబోషింపక తీరదమ్మ సతతమ్ముం మ్రొక్కుచున్నాము మా
కుంబూర్ణాయువొసంగరాదె? రసముం గుప్పించి రాజేశ్వరీ! 53

శా. మోదంబొప్ప భవత్పదాబ్జయుగమే మోక్షంబునియ్యంగ నా
దార్దైన్యంబు నుమాన్పి నీదుకృపయందం జాలునంచెంచి ని
న్నేదైవారభజించుచుంటినెపుడుం హెచ్చైనసద్భక్తితో
ఖేదంబుం ఘటియింపకింక యనురక్తిం జూడు రాజేశ్వరీ! 54

శా. ఎన్నంజాలుదునీపదాబ్జయుగమే యెన్నాళ్ళకైనం ననుం
మన్నింపంగదె మాటిమాటికిని బ్రహ్మానందమానీదు పే
రెన్నం జాలు మదీయజిహ్వ; యెటులో యేలంగదేమమ్మ నీ
కన్నం దిక్కు మరేది? సత్కృపయుఁ జిల్కంరాదె? రాజేశ్వరీ!

శా. నావంశంబునకీవువేల్పువనుచుం నావారుసద్భక్తులుం
దైవారం భజియింత్రు నిన్ను సతముం ధర్మానురక్తిం ధరిం
చీవేప్రోవఁగ లేనికాలముల యందెవ్వారు దిక్కౌదురో
ప్రోవంజెప్పుము ధర్మమార్గవిధులం బూజింతు రాజేశ్వరీ! 56

మ. భయమొక్కింతయులేక నిన్నెపుడు నాస్వాంతంబునందుంచి, మేల్
నయభక్తుల్ ప్రచురింపఁజేసికొలుతుం లక్ష్యంబుచూపించి ని
శ్చయమీసంగతి నన్నెటో మనుపు మా సౌఖ్యంబులం గూర్చిబల్
జయమందందగు భాగ్యమిచ్చి దయతోఁ జాముండ! రాజేశ్వరీ!

మ. వనితాసంగమె మోక్షమంచు నెదలో భావించి మూఢుండనై
జననీ! నిన్ను భజింపలేదెపుడు సత్సాంగత్యముం జేయలే
దనయంబుం దగుకాంక్షతోడ సుతసత్యానందమత్తుండనై
వినయంబొప్పవచించినాఁడ నిజముం బేర్కొంటి రాజేశ్వరీ! 58

మ. జయమందఁ గలనంచు బుద్ధికలనా సామర్థ్యమున్నంత నీ
పయిభక్తిఁ బ్రకటించి నిన్నదను సంభావించుచుంటిఁ బరా
జయముం గూర్పకు నేనొనర్చు పనులన్ జ్ఞానాంబ! చిద్రూపిణీ!
భయభక్తిన్ నినుఁగొల్చుచుంటి జగదంబా! రాజరాజేశ్వరీ!

శా. ఎన్నో నోములు నోచినాఁడ ధరయం దెన్నో వ్రతంబుల్ సయం
బెన్నన్ సల్పితి దానధర్మగుణమం దెంతేని యాసక్తి నిం
కెన్నో చేసితి నీపదాబ్జయుగి మే యే పారు సద్భక్తితో
నెన్నంజాలుదు నెల్లవేళలను నిన్నే నమ్మి రాజేశ్వరీ! 60

శా. స్వాంతంబందున నిన్ను నమ్మి గొలుతున్ శాంతంబు నియ్యంగదే!
సంతాపంబును జెందకుండ మిగులన్ సౌఖ్యంబు గాంక్షించి ని
న్నెంతో భక్తి మెయిన్ భజించెద సదా, యీ బీదభక్తున్ వెసన్
జింతల్ మాన్పుచు నెట్లొ ప్రోవఁదగదా? శ్రీరాజరాజేశ్వరీ! 61

శా. ఆయుర్దాయము నిమ్మటంచు నినునే నాశింపలే దెప్డు నే
యాయాసంబును లేని జీవితమునం దాసల్ పిసాళించి మ
జ్జాయాపుత్రులఁ గూడి నీదుపదమున్ సద్భక్తితోఁ గొల్చితిన్
సాయంబిచ్చి కృపాకటాక్షగరిమన్ నన్గావు రాజేశ్వరీ! 62

శా. నిన్నే నమ్మి చరించుచుంటి నెడఁదన్ నిన్నే భజింతున్ సదా
నిన్నే నెన్మరియింతు నిన్ను నయమున్ నేర్పొప్పఁ బూజించెదన్
నిన్నున్ నమ్మినవారి కెట్టిభయమున్ సిద్ధింప దెవ్వేళలన్
నిన్నున్ నమ్మనివారి కెప్డు భయమున్ జేకూరు రాజేశ్వరీ! 63

మ. శతకంబున్ రచియింపఁ బూనితి నెటో సామర్థ్యమున్నంత స
మ్మతితో వందనముల్ గ్రహించి కరుణింపన్ రాదె? యొక్కింత
స్థితిభక్తిన్ భజియించుచుంట నిజమైనన్ నీదయన్ వేగఁ జి
ల్కి లెదా సందరసాబ్ధిలోఁ దనుపుమా ప్రోత్సహించి రాజేశ్వరీ!

శా. పద్దెమ్ముల్ రచియించినాడ నెటులో ప్రారబ్ధకర్మక్షయం
బిద్దానన్ సమకూరునంచు సుఖమందిచ్చల్ పిసాళించి నీ
యొద్దన్ వ్రాలితి నెట్లు ప్రోచెదవొ? ప్రత్యూహంబులన్ బాపినా
ముద్దున్ దీర్చి క్షమించి ప్రోవఁదగదా? మోక్షార్థి రాజేశ్వరీ! 65

శా. నీకారుణ్యము మాపయిన్ జిలికినన్ నీకేమి లోటుండు? న
స్తోకంబై తనరారు సౌఖ్యతతులందున్ దూఁగఁగాఁజేసి స
త్ప్రాకట్యంబగు కీర్తికాంతకలనా భాగ్యంబుఁ జేబట్టఁగా
వీఁకన్ బాలనచేసి ప్రోవఁదగదా? వేవేగ రాజేశ్వరీ! 66

శా. అమ్మా! నిన్నెదనమ్మి నీదుపదమే సంధ్యం బ్రయత్నింతుఁ బా
పమ్ముల్ నాశముఁజేసి రోగభయమున్ బాపంగదే? నిత్యసౌ
ఖ్యమ్ముల్ గూర్పుమ వేగ మోక్షతతులన్ గల్పించి రక్షింపుమా
మమ్ముల్ నీపదమందు నిల్పి జగదంబా! రాజరాజేశ్వరీ! 67

శా. అంబా! నీదగు మాయలీలలెఱుఁగన్ స్వాంతంబునం దెంతొ నే
మంబున్ జొన్పి భజించు యోగికయినన్ మల్లాడినన్ గాని శ
క్యంబున్ గాదను వేళలందు నెటులేనందన్ బ్రయత్నింతు? మో
క్షంబీవే సమకూర్పఁగావలెనుమా శక్త్యంబ! రాజేశ్వరీ! 68

శా. పక్షంబుల్ తెగిపడ్డపక్షి సరణిన్ బ్రాల్మాలియున్నాఁడ నీ
శిక్షాసూత్రము చాలునింక నయినన్ క్షేమంబునన్ జూచినన్
రక్షింపంవలె నీకటాక్షతతులన్ నాపై నినిల్పంగదే
వీక్షింపంగదె సౌఖ్యమిచ్చి మిగులన్ బ్రేమించి రాజేశ్వరీ! 69

శా. నీరూపంబు దలంతునే నెపుడు నిన్నే ధ్యానమున్ సేతు దై
వారన్ గాగల భక్తియుక్తితతులన్ భాసిల్లఁగాఁజేసినః
నీరన్ ముంచిన పాలముంచినను నిన్నే నమ్మితిన్ తల్లి! నా
భారంబీవె భరింపఁగావలయు నంబా! రాజరాజేశ్వరీ! 70

శా. నీపేరుంచెద నాదుబిడ్డలకు నిన్నేనమ్మినాఁడన్ జుమీ
నాపై నీకరుణాకటాక్షతతులందన్ జేయుమో తల్లిరో!
నీప్రాపున్ గనలేనిజీవితమునందే సౌఖ్యమబ్బున్? వెసన్
పాపంబున్ నశియింపఁజేసి కనుమా, జ్ఞానాంబ! రాజేశ్వరీ! 71

శా. ఏవేదంబుఁ బఠింపనైతి నెపుడున్ హృద్యంబుగా శాస్త్రబో
ధావిర్భావనిదానముల్ తెలియలేనైతిన్ లవంబేని, నీ
సేవాసక్తియెదిక్కు నాకు దోసఁగుల్ శిక్షించి మన్నించి న
న్నీవేరక్షణసేయఁగాఁదగును జుమ్మీ! రాజరాజేశ్వరీ! 72

మ. దినముం జిత్తము పల్లవింప భయభక్తిన్ జూపి నీనామమే
మననంజేయుచునుంటి నెల్లపుడు బ్రహ్మానందమున్ బొందఁగా
నినుఁబూజించుచునుంటి నీపదములే నిక్కంబుగానమ్మితిన్
మనమందున్ గలకోర్కె తీర్చి కనుమంబా! రాజరాజేశ్వరీ!73

మ. తనువా బుద్బుదమెంచిచూడ, నిలలో తథ్యంబుగానిల్చునే
ధనమైనన్ సిరులన్నశాశ్వతములా? ధాత్రీతలంబందునే
మనియాశల్ పెనగొందు నెమ్మనమునందంబా! నినున్ నమ్మి చే
సినసేవల్ గనుపించునిత్యమనుచున్ శ్రీరాజరాజేశ్వరీ! 74

మ. జననంబెత్తినవారికెప్పుడయినన్ జావంగధర్మంబునేఁ
జనువారిన్ గని దుఃఖమొందనెపుడున్ సత్యంబుగాఁ జెప్పెదే
యనుమానంబునులేక వారికయి యాయాసంబులన్ జెందుటల్
చెనఁటుల్ చేసెడు మార్గమిద్ది నిజమో శ్రీరాజరాజేశ్వరీ! 75

మ. భవదుఃఖంబులుపాపుమంచుమిగులన్ బ్రార్థించుచుంటిన్ సదా
భవకంఘ్రిస్తుతిఁజేసిజేసి యెటులో పాపంబుదగ్ధంబుఁజే
సి, వివేకంబగుమార్గమందరుగఁగాఁ జేయుంగఁ గారుణ్యదృ
ష్టివిశేషంబును నాపయిన్ భజుపుమా శ్రీరాజరాజేశ్వరీ! 76

మ. మునునేఁజేసినపాపమెంతగలదో? పుణ్యంబులేదో? లవాం
బును, మోహాంధుఁడనై వివేకవిధులన్ బోనాడితిన్ గాక, యీ
జననంబందున దుఃఖముల్ గలుఁగునే? జ్ఞానమ్ముతోనిన్నుఁగొ
ల్చి, నయంబందగఁజేయుమింకనయిరన్ శ్రీరాజరాజేశ్వరీ! 77

మ. నిగమార్థంబునునేర్వనైతినెపుడున్ నిన్నేనుబూజించి మ్రొ
క్కఁగలేదెప్డు వికాసమొందనయితిన్ గాలంబు ధర్మంబునం
దగనిట్టున్ బ్రమతింపనైతినిపుడో తల్లీ! నినున్ నమ్మితిన్
సుగమున్ గల్పనసేయుమాసదయతన్ శోభిల్ల రాజేశ్వరీ! 78

మ. నినుహృద్వీధినినిల్పిభక్తితతులన్ నేర్పొప్పనిర్మించి, వే
ననయంబున్ భజియింపమానుగదా, యాలస్యమింకేల? చే
సినపుణ్యంబునకైనమెచ్చి శుభముల్ చేకూర్పరాదా? సుఖం
బునువొందన్ దనరారునట్లు జగదంబా! రాజరాజేశ్వరీ! 79

మ. తనువెన్నాళ్లుధరాతలంబుపయినన్ దథ్యంబుగానిల్చునో
ననునందాఁక మహాభయంబుగనకుండన్ జేయుమోతల్లి! నా
కు, నుపాయంబునుజూపి, యానెనుకనిన్ గొల్తున్ నయంబొప్ప జే
సినచిత్తంబుననిల్పిప్రోవఁదగదా శ్రీరాజరాజేశ్వరీ! 80

మ. లలితంబైన భవత్పదాబ్జయుగమున్ లక్ష్యంబుతోఁబట్టి ని
చ్చలుబూజింతునయమ్మసంగనిదియే సాక్ష్యంబునిచ్చున్ గదా
యిలలోసౌఖ్యముగాంచు జీవితమునందేగం గటాక్షించియా
వలనీదివ్యపదంబునిమ్ము జగదంబా! రాజరాజేశ్వరీ! 81

మ సతతాచారవిధానధర్మయుత సత్సాంగత్యమున్ సత్యమున్
ధృతియున్ భూతదయాపరత్వవిధులున్ తేజంబునున్ దెల్వియున్
మతియున్ శాంతమునోర్పుధ్యానమునుసన్మాన్యప్రకాండంబులం
దతుకన్ జేయుమునామబుద్ధిజగదంబా। రాజరాజేశ్వరీ! 82

మ. పలుజన్మంబులనందితుట్టతుదకున్ బ్రారబ్ధకర్మంబులన్
బలుపాపంబులఁజేసినైనయవియున్ బాధింపఁగానేర్చునన్
వలసంతైననులాభముండమగదా న్యాయంపుమార్గంబునం
దెలమిన్ బోయెడురీతిఁజేయుటకుఁ బ్రార్థింతున్ నినున్ దల్లీ!

మ పరమంబై రసవత్తరంబునయి సంపత్సారమై శ్రేయమై
నిరతానందమునై వినిర్మలమునై నిత్యంబునై భవ్యమై
సరసంబై మధురంబునై నెగడు సత్సారంబునీపాదమున్
గరమొప్పన్ భజియింతు మోక్షపదమున్ గాంక్షించిరాజేశ్వరీ!

మ. ప్రమదంబొప్పభజింతు నిన్ను నెదలో భక్తిప్రభావమ్ముతో
నమరేంద్రాదులునైననిన్ దెలియలేరన్నన్ మఱెవ్వారు, నీ
మహిమన్ నిన్నెఱుఁగంగఁజాలుదురు? సామంబందబోధించుచున్
మమునీసత్కరుణాకటాక్షగరిమన్ రక్షింతో? రాజేశ్వరీ! 85

శా. ఆరంభించినకార్యముల్ ఫలసఁగునట్లానందమున్ గూర్చి నా
భారంబంతయునీవగైకొనుచు సంభావింపుమమ్మా! భవ
త్కారుణ్యామృతవృష్టిఁజిల్కినయెడన్ గార్యంబులీడేరు, పా
పైరక్షింపవె నాప్రయత్నములనంబా! రాజరాజేశ్వరీ! 86

శా. నీపాదస్మరణంబుమానసనెపుడున్ నిన్నే భజింతున్ సదా
నాపై ప్రేమరసంబుఁజిల్కకనుమా నన్నుఁగాపాడి, నా
పాపంబుల్ నశియింపఁజేసి కృపతున్ బాత్రంబుగల్పించుచున్
బ్రాపై రక్షణసేయుమిష్ట, జగదంబా! రాజరాజేశ్వరీ! 87

శా. దేవీ! పాపములేనొనర్చితిని భీతింజెంది నీపాదముల్
సేవింపందలపోసినాఁడ దోసఁగుల్ శిక్షించినాపైఁగృపా
పారీణామృతమింతఁజిల్కియెడఁదన్ లాలించి రక్షించి ప్రే
మావిర్భూతవరంబునిమ్ము జగదంబా! రాజరాజేశ్వరీ! 88

మ. ననుఁబోషించెడుతల్లివీవయనుచున్ నాతండ్రివంచున్ గురుం
డనుచున్ జ్ఞానపదార్థమంచు నిరతంబావందసంధాయివం
చునెదన్ భక్తినిదాల్చినిన్నుఁగొలుతున్ శుద్ధాంతరంగమ్ముతో
ననురక్తిన్ వహియింపుమింక జగదంబా! రాజరాజేశ్వరీ! 89

శా. తానంబుల్ వ్రతముల్ తపంబులు మహాధర్మంబులున్ దీర్ఘసే
వానిష్ఠానియమంబులైన నొనరింపన్ లేదు మూఢాత్ముఁడన్
నానాపాపములేనొనర్చితిని విజ్ఞానంబునున్ లేక నీ
వే, నన్బ్రోవవలెన్ జుమా సదయతన్ బ్రేమించి రాజేశ్వరీ! 90

శా. నీకారుణ్యమునాపయిన్ జిలికినన్ నిత్యోదయంబందెదన్
నీకున్ నిశ్చలభక్తిసేవతతులన్ నేర్పొప్పఁగాఁజేసెదన్
నాకోర్కెల్ నెఱవేర్పుమింక దయతో నన్నిప్పురక్షింపుమా
ప్రాకట్యంబగుసౌఖ్యమిమ్మ! జగదంబా! రాజరాజేశ్వరీ! 91

మ. త్వరలో నాదగుకోర్కె సత్ఫలమునొందన్ జేయుమోతల్లి! స
త్కరుణన్ దాల్చిభజింతునిన్ను నెదలోఁదాత్పర్యమున్ జూపి, స
ద్వరమొక్కండొసఁగన్ నుతించి జననీ? ప్రార్థించుచుంటిన్ నిరం
తరమున్ నాపయినీకృపన్ జిలుకరాదా? రాజరాజేశ్వరీ! 92

శా. ఏసామర్థ్యములేదునాకు నెటురక్షింపన్ బ్రయత్నింతువో?
యీసంసారముఁగన్నరోఁతగలుగున్ హేయంబటంచెంచెదన్
నీసాన్నిధ్యమునిచ్చిసాయమిడి నన్నీవేసతంబున్ వృథా
యాసంబున్ వహియింపకేమనువుమంబా! రాజరాజేశ్వరీ! 93

శా. సేవింతున్ భవదీయపాదయుగమున్ క్షేమంబటంచెంచుచున్
దేవీ! నిన్నెదనమ్మినాఁడ ననురక్తిన్ జూపి రక్షింపుమా
నీవుండన్ భయముండబోదెపుడు సందేహంబునున్ లేదు త
ల్లీ! వైళంబదయన్ వహింపఁదగదా? శ్రీరాజరాజేశ్వరీ! 94

శా. నీతో సత్యముఁ జెప్పినాఁడ నెడఁదన్ నిన్నే జపింతున్ సదా
యో తల్లీ! కరుణాకటాక్షమునకున్ యోగ్యున్ననుం జేసి నీ
చేతోవీధిఁ దలంపరాదె? దోసఁగుల్ శిక్షించి ప్రేమించి ని
న్నే తాత్పర్యవిధిన్ స్మరింతు నెపుడున్ నేర్పొప్ప రాజేశ్వరీ! 95

శా. నాయందున్ దోసఁగున్న కాలములయందాజ్ఞన్ ప్రవర్తించి, య
న్యాయంబున్ దొలఁగించి న్యాయవిధులన్ నాయందువర్తింపఁగాఁ
జేయన్ లేవె? మదీప్సితంబు త్వరలో సిద్ధింపవన్ బ్రోవరా
దా? యమ్మా! వరమొక్కటిచ్చి జగదంబా! రాజరాజేశ్వరీ!

మ. ఉదయంబందున లేచి కొల్తు నిను నుద్యోగంబునున్ జేసి నా
మదినిన్నే భజియింతు వెల్లపుడు సన్మానించి పూజించి యిం
పొదవన్ జూడుమ నీకు మ్రొక్కెదను ప్రత్యూహంబులందున్ వెతల్
విదళింపన్ గదె నీకటాక్షగరిమన్ బ్రేమించి రాజేశ్వరీ! 97

మ. హృదయాంభోజమునందు నిన్నెపుడు ధ్యానింతున్ నయం [బొప్పఁగా
విదితంబై సవివేకమున్ గలిగి నీవేదిక్కటంచెంతు నీ
పదమున్ బట్టి భజింతు నిశ్చలమతిన్ భావించెదన్ దైవమం
చెదలో నెంచి సతంబు మ్రొక్కెదను రక్షింపంగ రాజేశ్వరీ! 98

శా. అజ్ఞానంబునఁ జేయు దుష్కృతములెన్నైనన్ శమింపన్ దగున్
విజ్ఞానంబును బోధఁ జేయుమెటులో వేవేగ రక్షించి, నీ
యాజ్ఞన్ మీఱెడు వాఁడఁగాను దయతో నాలింపుమా, మామకా
వజ్ఞుల్ సైఁపుమ తల్లివోలె జగదంబా! రాజరాజేశ్వరీ! 99

శా. పెద్దల్ చెప్పిన త్రోవఁ బోయితిని నే విజ్ఞానమున్ గాంచితిన్
విద్దెల్ కొన్ని గ్రహించి యాపయి నినున్ నెమ్మిన్ దగన్ బూనుచున్
దద్దన్ గొల్చుచునున్న వాఁడ సతమున్ ధర్మంబుఁ గాపాడి, నీ
వద్దన్ సంవసియింపఁ జేయుమిఁక నంబా! రాజరాజేశ్వరీ! 100

మ. అరవిందోత్పలపారిజాత సుమకుందాశోక పుష్పంబులన్
వరలీలన్ గొనితెచ్చి భక్తియు మహాభాగ్యంబుఁ జేకూఱఁగా
కరపాళిన్ ఘటియించి పాదములమ్రొక్కన్ వేగ పూజించెదన్
సిరులన్ సౌఖ్యమునిచ్చి కావుమమ్మున్ శ్రీరాజరాజేశ్వరీ! 101

శా. భక్తిన్ గాంచిభజించుచుంటినెపుడున్ భావంబులుప్పొంగ, నా
శక్తిన్ జూపితి నీకటాక్షగరిమన్ సత్యంబునేఁజెప్పితిన్
ముక్తిన్ గాంచెదు మార్గమందరుగఁగాబోనిమ్ము మద్బుద్ధి, నా
వ్యక్తిన్ పద్యమువ్రాయుభావమునుమార్పన్ రాదు రాజేశ్వరీ!

శ్రీమత్పరదేవతాయైనమః.

యోగ్యతాపత్రములు.

కడియము,
తూర్పుగోదావరిజిల్లా,
15—12—30.

శ్రీ వాజపేయయాజుల రామసుబ్బారాయుఁడు బి. యే. గారిని నేను జాలనాళ్ళ నుండి యెఱుఁగుదును. ఈయన రాజమండ్రిలో యల్. టి. కి వచ్చినపుడు వీలైనపుడువచ్చి నావద్ద విద్యారహస్యముల నభ్యసించుటచే మఱియు విశేషముగా నెఱుఁగుదును. అంతకు మున్నీయన మాకు ఏకలవ్యశిష్యుఁడేయైనను పై కారణముచే ప్రత్యక్షశిష్యుఁడు కూడనై యున్నాఁడు. భగవద్గీతావ్యాసంగమొనర్చి యందుఁ జక్కఁగాఁ నుత్తీర్ణుడై బహుమతిని పొందియున్నాఁడు. విద్యావిషయమున నీయనకెంత యోగ్యత యున్నదో అంతయు వినయాది సుగుణముల పట్టునను గలదని నేను స్వయముగా నెఱుఁగుదును. ఈయనకు జిన్నతనమునుండియు నాంధ్రకవనముచెప్ప నలవాటుగలదు. అందలి లక్షణరహస్యముల నిటీవలననగా యల్. టి. పరీక్షకువచ్చినపుడు నాయొద్ద నభ్యసించెను. ఇటీవల 'వేంకటేశ్వరా' యను మకుటముతోడను, 'రాజేశ్వరీ' యను మకుటముతోడను రెండు శతకములను వ్రాసియున్నారు. ఇవి రెండును భక్తిరసపూరితములై మిక్కిలి భక్తుల కుపయుక్తములుగానున్నవి. ఆంధ్రాంగ్ల భాషలలో మంచి ప్రజ్ఞగలిగి యసమానమైన శాంత్యాదిగుణసంపత్తిగలిగి శోభిల్లు నిట్టి యుపాధ్యాయుని గైకొన్న స్కూలుకదృష్టము. వర్ణనీయమని నాముఖ్యాభిప్రాయము.

చెళ్ళపిళ్ళ వేంకటశాస్త్రి,
శతావధాని.

బ్ర॥ వాజపేయయాజుల రామసుబ్బారాయుఁడుగారు. వీరిని నేను చాలకాలమునుండి యెఱుంగుదును. బాల్యమునుండియు వీరు మంచినడవడికలవారు. సర్వదా విద్యావ్యాసంగముతప్ప వీరికే యితర వ్యాసంగములులేవు. కష్టపడి చదివి పట్టపరీక్షం గృతార్థులగుటయే కాక మంచికవిత్వముచెప్పనేర్చినారు వీరికవిత్వము మృదుమధురముగానుండును. వీరు విద్యార్థులకు సుబోధకముగా విద్య నభ్యసింపఁ జేయఁగలరు. వీరిస్వభావము మంచిది. సత్కులప్రసూతులు. వీరి కాయురారోగ్యభాగ్యములు పరమేశ్వరుఁడనుగ్రహించుఁగాక.

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి,
రాజమండ్రి,
3—4—29.

TESTIMONIAL BY
CHILAKAMARTY LAKSHMI NARASIMHAM GARU.

I have known Mr. V. Ramasubbarayudu for many years. He is a graduate and underwent training in the Local Teachers' College. He is well versed in Telugu also and can write good poetry. He will be a very useful hand to teach Telugu Composition and Translation for the High School classes in addition to English and History. He is an industrious and intelligent Young man with an excellent character.

RAJAHMUNDRY,
26—7—27. Chilakamarty Lakshmi Narasimham.

శ్రీ వాజపేయయాజుల రామసుబ్బారాయుఁడు బి.యె. గారు రచించిన వేంకటేశ్వరశతకము, రాజరాజేశ్వరీశతకమును నేను చూచినాఁడను. కవిత్వము మృదుమధురముగాను, భక్తిరసభరితముగాను, శాన్త్యాదిరసయుక్తముగాను నున్నది. వీరును శమదమాది గుణసంపత్తి గలవారు. వీరికి ఈశ్వరుఁడు ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములనునిచ్చుఁగాత.

కొల్లాపురం,
19—2—31.

చక్రవర్తి కవితార్కికసింహం,
గోపాలాచార్యులు,
శ్రీ జటప్రోలు సంస్థాన పండితులు.

I am glad to testify to the character and abilities of Mr. V. Ramasubbarayudu of Kovvur, who had been my fellow tutor for about a year in the service of the Zamindar of Teleprole. He is an efficient and earnest teacher who has always the best interests of his pupi at his heart. He is a good poet and scholar in Telugu.

His general character leaves nothing to be desired. I wish him every success in life.

Padma Villa,
Ootacamand,
19—4—28.

M. RAMARAO,
Principal Tutor
and Retired Headmaster.

శ్రీ

శ్రీమజ్జటప్రోలు సంస్థానాశ్రితులై రాజకీయ విద్యాశాలా ప్రధానోపాధ్యాయ పదవి నధిగమించిన వాజపేయయాజుల రామ సుబ్బారాయుడుగారు ఆంగ్లవిద్యయందు పట్టభద్రులయ్యును, ఆంధ్ర భాషాభిమానులై, బుద్ధిప్రతిభాదులచే నాంధ్రగ్రంధ రచనాసామర్థ్య మును సంపాదించిరి. సత్కులప్రసూతులైన వీరికియ్యది కీర్తిదాయ కంబై యున్నయది. అందు వీరు రచించిన శ్రీరాజరాజేశ్వరీశతకము, శ్రీవేంకటేశ్వరశతకమును నేను స్థాలీపులాకన్యాయమున చూచితిని.

ఇయ్యవి వీరి ఆస్తికతను భక్తిభావమును వైదుష్యమును వెలి బుచ్చుచున్నవనుట పునరుక్తము.

వీరికింగల యాంధ్రభాషాభిమానమును వృద్ధిపఱచి శ్రీ శ్రీ జగ దీశ్వరుండు రక్షించుగాక.

వనం సీతారామశాస్త్రి,
శ్రీ జటప్రోలుసంస్థాన విద్వాన్.
25—2—31.

ఆరోగ్య వేంకటేశ్వర శతకము, ఆరోగ్య రాజరాజేశ్వరీ శతకము.

ఇయ్యవి వాజపేయయాజుల రామసుబ్బారాయుఁడు బి. యే. గారిచే రచింపఁబడిన గ్రంథములు. స్వకళత్ర పుత్ర భూయిష్ఠమగు తత్కుటుంబమున కనారోగ్యమేర్పడుటయు, వేంకటేశ్వర రాజరాజేశ్వరీదేవతల సంబోధించుచు నారోగ్యమిండని చేసిన వేఁడికోలే యీ శతకద్వయము. ఈయారోగ్యమార్గముకింకవీంద్రఘటాపంచాననులగు శతావధాని శ్రీ చెళ్ళపిళ్ళ వేంకటశాస్త్రిగారిచేఁ బ్రదర్శితము. వారు కుమారునకారోగ్యము తప్పినందులకై చింతిల్లుచుఁ గామేశ్వరిపైఁ గొన్నివందలపద్యములు వ్రాసి తుదకర్భకు నారోగ్యవంతుని జేసుకొనియుండిరి. ఆరోగ్యకామేశ్వరియను తద్గ్రంథము మాయభినవ సరస్వతిలోనే ప్రచురింపఁబడియున్నయది. ఈయారోగ్య వేంకటేశ్వర రాజరాజేశ్వరీశతకముల నావేంకటశాస్త్రిగారే సరిచూచి సదభిప్రాయము గూడ నిచ్చియున్నారు. రామసుబ్బారాయఁడుగారి సుగుణగణమును గొనియాడుచు నట్టి మహనీయునిచేతనే సదభిప్రాయ మొసఁగఁబడిన యీశతకములుచాల బాగుగానున్నవని నాయభిప్రాయము తెలుఁపఁ బిష్టపేషణముకాకమానదు. కావున నిట్టి శతకయుగళ సమర్పణఁనైన పరితుష్టితో శ్రీవేంకటేశ్వర రాజరాజేశ్వరీదేవతలు రామసుబరాయుఁడుగారి కుటుంబమున కారోగ్య భాగ్య మనుగ్రహింతురుగాయని ప్రార్థించుచు విరమించుచున్నవాఁడను.

జానపాటి పట్టాభిరామశాస్త్రి,
శతావధాని,
ఎడిటరు అభినవసరస్వతి,
జానపాడు, గుంటూరుజిల్లా.
25—2—31.

NIZAM COLLEGE,
Hyderabad–Deccan.
26—2—1931.

I have known Mr. V. Ramasubbarayudu, B.A. for the last twelve years and had occasion to know him at close quarters. He is a self-made young man of remarkable perseverence and has a great capacity for hard work. His interests are many-sided but his field of specialisation lies in Telugu, Sanskrit and Pali. He is one of the very few Pali Scholars in the Madras Presidency and is a poet in Telugu. It is a great pity that he is not able to make use of his talents in that direction. But I find that he still takes a live interest in these languages and hope that he will have opportunites to make use of his knowledge of these languages. He is a diligent young man of excellent character. I wish him the best success in life.

J. C. KAMESVARA ROW D. S. C.

శ్రీరామసుబ్బారాయుఁడుగారితో నేను కొల్లాపురమునకు వచ్చినదిమొదలు చక్కగా పరిచయముగలవాఁడను. వీరిచే రచియింపంబడిన శ్రీవేంకటేశ్వర రాజరాజేశ్వరీ శతకముల రెండింటిని స్థాలీపులాకన్యాయముగా చూచినాఁడను. వీరికవితామాధుర్యము, కవిత్వమునందు పాండిత్యముగలవారే యెఱుంగుదురు. ఇతరులు సాధారణముగా భావింపకూడదు. ఇందుగల భక్తిసాంఖ్యాదులను వినినదిమొదలు మాకుగల యానందమిట్టిదని వ్రాయుటకు నలవికాదనుట నిస్సందేహము. ఇట్టి సద్భక్తి కవితా వినయాది గుణ పరిపూర్ణులగు యీసుబ్బారాయకృత శతకద్వయ మాచంద్రార్కస్థాయిగా ప్రకాశించుగాత.

ఇట్లు కోయల్ కందాళై అణ్ణన్,
రాజగురు కృష్ణమాచార్యులవారు, విద్వాన్,
శ్రీ జటప్రోలు సంస్థానం.
25—2—31.

శ్రీ మత్పరదేవతాయై నమః.

శ్రీరస్తు. చి॥ వా॥ రామసుబ్బారాయుఁడుగారికి—

ఆశీర్వాద పద్యము

మ. లలి నిన్నుం గని నీకళత్రము మహాలక్ష్మిన్ సుతున్ వేంకటే
శులఁ సత్కారుణికత్వ మొప్పఁగ సంశుద్ధాంతరంగమ్ముతోఁ
జలనమ్మెన్నఁడు లేని సౌఖ్య మిడి నిచ్చల్ రోగమన్నాట ద
ద్వ్యలకు న్నెట్టి యనుగ్రహింతు రల శంభుం డంబయున్ బుత్రులున్.

చెళ్లపిళ్ల వేంకటశాస్త్రి, శతావధాని
కడియం.

శ్రీరస్తు

ఆశీర్వచనము

సీ. అనుల విద్యాయుతంబగు నా వివేకంబు
వినయముం బేర్మితోఁ గనినయట్లు
సౌభాగ్యవతియైన సహధర్మచారిణి
యు మహాలక్ష్మియుం దా ఫ్తులలర
వేంకటేశ్వరుఁ డనఁ బ్రియనందనుని గంటి
బహుతపముల మహాఫలమువోలె
నీ కుమారుఁడు కళాన్వితమతి సౌమ్యుఁడై
బుధుఁడయి గురుఁడయి పొగడు గాంచి

ఆ. వాజపేయయాజవంశ వసంతుఁడై
వన్నె వాసిగాంచి వరలుఁగాత
సుతసతీయుతముగ శుభము నీ కగుగాక
సుజనగేయ రామ సుబ్బరాయ!

డాక్టరు చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము
రాజమహేంద్రవరము

బ్రహ్మశ్రీ వేమూరి విశ్వనాథశర్మ యం. యె. యల్. టి. గారి

ఆశీర్వాదము

శ్రీయుత రామసుబ్బారాయుడుగారు నాకు చిరపరిచితులు దేహారోగ్యముకొరకు దైవారాధనతో తృప్తి చెందెడివారీకాలములో అరుదు. ఇట్టి దైవభక్తిపరవశులగు రామసుబ్బారాయుడు గారిని వారి కుటుంబమును శ్రీ వెంకటేశ్వరస్వామి యవ్యాజప్రేమతో రక్షించుగాక.

అభినందనము

బ్రహ్మశ్రీ రామసుబ్బారాయుడుగారికి

మిత్రమా!

గీ. కృతులు రాజేశ్వరీ వెంకటేశ్వరశత
కములు, యుష్మదర్పితములు గాంచినాఁడ
నందు నవనీతకోమలంబై రహించు
నీదు హృదయాంబుజంబె వర్తితమయ్యె 1

గీ. తెగకతీరనిరుజలు బాధించునప్పు
డౌషధము లౌపచారికంబగునె కాని
దేవతాసేవ యమృతమై దేజమిచ్చు
దీక్షగలభక్తి శ్రీరామ రక్షసుమ్ము. 2

గీ. విశ్వమంత యద్దమునఁ గన్పించునట్లు
శతకములఁ దోఁచు నీదు సంసారసరణి
శైలి ధారాళమగుచుఁ బేశలత మించు
"సుకవి" వనఁదగుదువు రామసుబ్బరాయ! 3

గీ. సరసజనమౌళి "అప్పయశాస్త్రి" గార
లరమరికలేని మా మిత్రులై ఁడగుచునుండ
మనకు సాభ్రాతృగుణసూఢి యెనయుటేమి
చోద్యమియ్యెడ నో రామసుబ్బరాయ!

గీ. కలశపాథోధికరణి నిర్మలత వెలసి
యలఘుతరకీర్తి సంపదలావహిల్లి
వాజపేయయాజుల ఘనవంశ మెప్పు
డారవి సుధాకరము ధాత్రినతిశయిల్లు. 4

మ. లలితాకారుని నీ కుమారుని మహాలక్ష్మిన్ సద్వదరాంగిని,
ర్మలచిత్తున్ నిను రామసుబ్బసుకవిన్ బ్రఖ్యాతు రాజేశ్వరిన్,
కలికాలాధిప వేంకటేశ్వరకటాక్షశ్రీలు లాలించుతన్
బల మారోగ్యముదారసంపదలు సౌభాగ్యంబుఁ జేకూర్చుచున్. 5

డి. రాజశేఖరం
కవిసింహ, అవధానిపంచానన
వైస్ ప్రెసిడెంటు తాలూకాబోర్డు
ప్రహ్లాదనందిని ముఖ్యసంపాదకులు
ప్రొద్దుటూరు, కడపజిల్లా.

ఆశీర్వాదము

1 ఉత్సాహము. వాజపేయయాజి సార్వభౌమ! రామసుబ్బరా
యా! జనార్దనుండు యుష్మదర్థదేహ లక్ష్మమున్
తేజమొసఁగి మనుపఁగలఁడు దీర్ఘకాలమువ్విధం
బోజ నీదు పుద్దుతనయునోము వేంకటేశ్వరున్.

ఉ. ఆయురుపేతయౌచు భవదంగనయింకను సంతుగాంచెడిన్
ధీయుతుఁడౌచు నీ సుతుఁడు తేజరిలంగలవాఁడు డెందముం
దేయదొ బెంగఁబెట్టుకొని యేలతపించెదవయ్య రామ సు
బ్రాయ! భజింపుమీశ్వరుని రక్షణసేయు భవత్కుటుంబమున్.

క. సూచింతు దుగ్రహాచారము
చూచి మనీషులు ఫలంబు క్షోణీస్థలమం
దాచతురాననుని వినా
యేచతురుఁడు నిర్ణయించు నిదియిట్లనుచున్. 3

జానపాటి పట్టాభిరామశాస్త్రి, శతావధాని
జానపాడు, గుంటూరుజిల్లా.

I have known Mr. V. Rama Subbarayudu, B.A., for the last twenty years. From my personal knowledge of him, I can testify with confidence that he is a promising young man choke full of life and activity with many noble qualities of head and heart and with remarkable powers of patience and perseverance, which contributed not a little to his success in life, despite many obstacles due to the proverbial dispute between Lakshmi and Saraswati. His conduct and character have uniformly been excellent.

Since he graduated, he cultivated his vernacular to an extent which is amazing, while at the same time, discharging his duties as a teacher in the Jetaprole Samastanam in a way which won for him the good will and esteem of his pupils and his superiors.

He has lately published "Sri Venkateswara and Raja Rejeswari Satakams," poems exhibiting fine religious fervour and piety of a pathetic soul offering prayers to the deities and brightly written in such an easy, chaste and felicitious style that one cannot grudge the author his meed of praise. They deserve to be widely read by all Bhaktas.

I am hopeful that such a deserving votary of araswati will, ere long, win his spurs in the field of elugu Literature by persevering in the path he has o well chosen.

May God shower his choicest blessings on him!

Rajahmundry,
21—4—31

P. V. SUBBA RAO, B.A., L.T., B.L.